

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Občanská participace jako proměnná místního rozvoje –
případová studie města Domažlice**

Bc. Vendula Hantová

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Vendula Hantová

Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Klatovy

Název práce

Občanská participace jako proměnná místního rozvoje – případová studie města Domažlice

Název anglicky

Civic Participation as a Local Development Variable – a Case Study of the Town of Domažlice

---

Cíle práce

Práce vychází v souladu s participačními teoriemi z předpokladu, že účast občanů na životě obce má významnou úlohu v rámci místního rozvoje. Práce se v této souvislosti soustředí na formy a projevy participace místních občanů v případě politického rozhodování a místního zájmového života. Cílem práce je v této souvislosti ověřit uplatnitelnost teorie občanské společnosti na subnacionální úrovni politického rozhodování. Dílčím cílem, který má vést k naplnění cíle hlavního, je popis projevů občanské participace v rámci studované municipality.

Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Subjektem zájmu je město Domažlice. Objekty studia budou místní participační projevy občanů města Domažlice a dále politická angažmá představitelů místní územní samosprávy. Data budou získána technikou částečně strukturovaných rozhovorů s vrcholnými představiteli místních zájmových organizací a politických stran. Další informace budou získány formou studia dokumentů různé míry formality (periodika zájmových organizací, materiály zájmových organizací, zápisy ze zasedání zastupitelstva, materiály politických stran, kroniky města, místních periodik apod.). K naplnění cíle práce budou taktéž využita data Českého statistického úřadu.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

politická strana, participace občanů, politický systém, územní samospráva, obecní zastupitelstvo, volby, volební účast, Domažlice

---

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností : koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN 978-80-7325-144-4.

BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.

ČMEJREK, J. – ČOPÍK, J. – BUBENÍČEK, V. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Davle: Alfa Nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.

MANSFELDOVÁ, Z. – KROUPA, A. *Participace a zájmové organizace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-53-9.

SKOVAJSA, M. *Občanský sektor : organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-681-0.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 06. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Občanská participace jako proměnná místního rozvoje – případová studie města Domažlice“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci, a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za jeho cenné rady při zpracování této práce a při získávání podkladů. Dále bych chtěla poděkovat všem zúčastněným osobám, které mi poskytly rozhovor.

Občanská participace jako proměnná místního rozvoje – případová studie města Domažlice

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce je zaměřena na vývoj participace obyvatel města Domažlice. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část se zabývá základními pojmy v rámci občanské participace a praktická část je orientována na prostředí města Domažlice. Cílem práce je ověřit platnost Nekolovy teorie občanské participace. Nekolova teorie je zaměřena na občanskou participaci, která je stanovena jako typologie a je rozdělena do čtyř částí. Tyto části jsou hlasování, stranicky orientované aktivity, problémově orientované aktivity a občansky orientované aktivity. Tato typologie občanské participace a proměnné jsou zkoumány na subnacionální úrovni v prostředí okresního města Domažlice.

Dalším cílem práce je ověřit platnost Nekolova modelu jako komplexního v prostředí středně velkého města, a zdali je nutné rozšířit tuto teorii o další proměnné, které by více vystihovaly občanskou participaci. Na základě získaných informací jak z periodik, tak z rozhovorů s aktéry místního politického života je zpracovaná práce orientovaná na cíle občanské participace. Jelikož, je práce pojata jako případová studie, nelze tudíž brát v potaz závěry tak, že by bylo možné je generalizovat, neboť analýzy a studie s nimi spjaté se orientují pouze na jedno klíčové centrum zkoumání.

Klíčová slova: Domažlice, občanství, občanská společnost, odborová organizace, participace občanů, petice, politická strana, politický systém, územní samospráva, volby, volební účast, zastupitelstvo

Civic Participation as a Local Development Variable – a Case Study of the Town of Domažlice

Abstract

This diploma thesis is focused on the development of the participation of the inhabitants of Domažlice. The thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part deals with the basic concepts of the civic participation and the practical part is focused on the area of Domažlice. The aim of the thesis is to verify the Nekola's theory of the civic participation. Nekola's theory is focused on the civic participation, which is defined as a typology and is divided into four parts. There are four sections which are: voting, party-oriented activities, problem-oriented activities and civic-oriented activities. This typology of political participation and variables is examined at the subnational level in the district of Domažlice.

Another aim of the thesis is to verify the applicability of Nekola's model as a complex model of a medium-sized city environment and whether there is a need to extend this theory with other variables which would reflect the civic participation of this area. Based on the information, obtained from the newspapers articles and interviews with local politicians, the work is focused on the goals of civic participation. Due to conception of this work as a case study, it can't be taken into account the generalize way conclusion because of focusing on the one key research centre.

Keywords: Domažlice, citizenship, civil society, trade union, citizen participation, petition, political party, political system, local government, elections, turnout

Obsah

1 ÚVOD	14
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	16
3.1 Lokální demokracie.....	16
3.1.1 Reforma veřejné správy	17
3.2 Deskriptivní přístup.....	18
3.3 Diskurzivní přístup.....	19
3.4 Historie lokálního politického prostoru	20
3.5 Prostor občanské společnosti	21
3.5.1 Zprostředkování zájmů v občanské společnosti	24
3.5.2 Historický vývoj voleb.....	24
3.6 Politická participace	25
3.6.1 Historie participace	27
3.7 Politická participace a občanská aktivita	28
3.7.1 Tradiční model participace	30
3.8 Informační technologie jako nástroj komunikace	31
3.9 Prostor pro uplatňování participace	32
3.10 Nekolova typologie	34
3.10.1 Hlasování	34
3.10.2 Způsob volby	35
3.10.3 Stranicky orientované aktivity	36
3.10.4 Problémově orientované aktivity	38
3.10.5 Občansky orientované aktivity	39
3.11 Spolupráce svazků s obcemi	42
3.12 Překážky participace a partnerství	44
4 VLASTNÍ PRÁCE – CHARAKTERISTIKA MĚSTA DOMAŽLICE	45
4.1 Historie města.....	45
4.2 Regionální vymezení.....	46
4.3 Charakteristika města	46

4.3.1	Demografická charakteristika	46
4.3.2	Městský úřad	47
4.3.3	Orgány města Domažlice	48
5	VÝSLEDKY	51
5.1	Hlasování	51
5.1.1	Komunální volby	51
5.1.2	Volby do krajských zastupitelstev	52
5.1.3	Volby do Parlamentu ČR	53
5.1.4	Volby do Evropského parlamentu	55
5.1.5	Prezidentské volby	56
5.2	Stranicky orientované aktivity	57
5.2.1	ANO 2011	58
5.2.2	Česká strana sociálně demokratická	58
5.2.3	KDU-ČSL	59
5.2.4	KSČM	59
5.2.5	Občanská demokratická strana	60
5.2.6	Piráti	60
5.2.7	Sdružení pro město Domažlice	61
5.3	Problémově orientované aktivity	61
5.3.1	Protestní akce	61
5.3.2	Petice	62
5.4	Občansky orientované aktivity	63
5.4.1	Odborová organizace	63
5.4.2	Sportovní kluby	64
5.4.3	Humanitární organizace	68
5.4.4	Občanská sdružení a spolky	68
5.4.5	Náboženství a církev	69
5.4.6	Místní akční skupina Český les	70
5.4.7	Přeshraniční spolupráce	70
5.4.8	Místní svazy a spolky	72
6	DISKUSE	74
7	ZÁVĚR	76
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	78

8.1	Literatura	78
8.2	Ostatní literatura	79
8.3	Internetové zdroje	79
9	PŘÍLOHA	84

Seznam grafů

Graf 1 Věková struktura obyvatel města Domažlice	47
Graf 2 Zastoupení politických stran v zastupitelstvu.....	49
Graf 3 Zastoupení politických stran v radě města 2018 – 2022	50
Graf 4 Volební účast v komunálních volbách v letech 1990 až 2018	52
Graf 5 Volební účast do krajských zastupitelstev v letech 2000 až 2016.....	53
Graf 6 Volební účast do Poslanecké sněmovny.....	54
Graf 7 Volby do Senátu	55
Graf 8 Volební účast do Evropského parlamentu	56
Graf 9 Volební účast v prezidentských volbách	57

Seznam tabulek

Tabulka 1 Přehled o počtu obyvatel v Domažlicích v letech 1971 – 2018	46
---	----

Seznam použitých zkratk

ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČČK	Český červený kříž
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
IROP	Integrovaný regionální operační program
KDU-ČSL	Křesťansko-demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
LTC	Lawn Tennis Club
MAS	Místní akční skupina
MPR	městská památková rezervace
NPM	New Public Management
ODS	Občanská demokratická strana
PK	plavecký klub
SDH	sbor dobrovolných hasičů
SK	sportovní klub
SPMD	Sdružení pro město Domažlice
SPOZ	sbor pro občanské záležitosti
TJ	tělovýchovná jednota
z. s.	zájmový spolek

Rozhovory s představiteli politických stran a hnutí

Rozhovor č. 1 – MUDr. Radmila Růžičková – Pflugová, Domažlice 14. 8. 2019

Rozhovor č. 2 – Jan Látka, Domažlice 15. 8. 2019

Rozhovor č. 3 – Ing. Miroslav Mach, Domažlice 16. 8. 2019

Rozhovor č. 4 – Mgr. Jaroslava Wollerová, Domažlice 18. 8. 2019

Rozhovor č. 5 – Bc. Stanislav Antoš, Domažlice 30. 8. 2019

Rozhovor č. 6 – Ing. Milena Vlčková, Domažlice 30. 8. 2019

Rozhovor č. 7 – Ing. Viktor Krutina, Domažlice 4. 9. 2019

Rozhovor č. 8 – Bc. Michal Pekovič, Domažlice 4. 9. 2019

Rozhovor č. 9 – Ing. Radek Wiesner, Domažlice 16. 9. 2019

Rozhovor č. 10 – Josef Johánek, Domažlice 17. 12. 2019

1 ÚVOD

Participace znamená v politologickém slovníku zapojování občanů do celospolečenského života dané obce. V současné době se občanské společnosti věnuje mnoho autorů, kteří zkoumali a zkoumají společnost jak na nadnárodní, národní, tak na subnacionální úrovni. Vzhledem ke zvyšujícímu se zájmu o politické dění v České republice roste počet občanů, kteří se zapojují do společenského dění. V souvislosti s tím dochází ke zvyšujícímu se zájmu o prostor komunální politiky a samosprávy.

V rámci lokálního prostředí je vedena diskuse, do jaké míry zasahuje občanská participace do rozhodovacích procesů. Od 90. let minulého století dochází k rozvoji občanských zájmů a participace. Zároveň se tyto dva segmenty „zabydlují“ na lokální úrovni, kde dosahují lepší uplatnitelnosti než na úrovni celostátní. Jelikož v současné době dochází především k destabilizaci politických stran na celostátní úrovni, vyvstává do popředí potřeba zejména lokální politický systém stabilizovat. Nabízí se v této souvislosti otázka, jakou podobu občanská participace představuje? To je téma, které se v současné době rozkrývá a stává se aktuálním v souvislosti s politickým rozhodováním na subnacionální úrovni. Participační projevy občanů otevírají prostor pro diskusi a následné zjištění, je-li participační proces vyvažovatelem změn. V rámci rozšiřování participativních projevů dochází k rozvoji města co do kontextu politické reprezentace a rozhodovacího procesu.

V případě komunální politiky je možné, že se vyskytnou určité formy občanské participace, se kterými se nesetkáváme na celostátní úrovni. Studium občanské participace je zaměřeno na středně velké okresní město Domažlice.

Tato práce je pojata jako případová studie. Otázkou, která se naskýtá, je, zda participace na lokální úrovni identifikovatelná, zda ovlivňuje rozvoj zkoumaného města a zda je generalizován zájem o veřejné mínění, což je ve zkoumaném politickém prostoru symptomem rozvoje společnosti. Historie města sahá hluboko do historie dané oblasti a zároveň se jedná o obec s rozšířenou působností.

V rámci polistopadové éry rozvoje města dochází k úpadku několika velkých průmyslových podniků, které se již nevzchopily a zanikly. Ve městě se nacházely podniky zejména dřevozpracujícího, textilního a potravinářského průmyslu, který byl zastoupen jak v té době prosperující mlékárnou, tak pekárnou. V současné době poslední dva jmenované podniky byly transformovány a pohlceny většími podniky, které tyto v současné době jako menší odštěpné závody zaměstnávají malé množství zaměstnanců.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Diplomová práce je orientovaná na oblast občanské participace týkající se města Domažlice, jež vychází zejména z Nekolova konceptu, který je široce rozvrhnut a orientuje se především na různé podoby občanské participace.

Samotná práce je rozdělena do dvou částí. První část se zaměřuje na teoretická východiska a především na historický vývoj participace – vývoj voleb, posuzování občanské participace v českém prostředí, vymezení politického prostoru, popis základních pojmů, jako jsou volby, politické strany, petice, obec, zastupitelstvo, organizace města a v neposlední řadě popis samotné participace. Teoretická východiska podrobně popisují zapojování občanů do politického a kulturně společenského života. Dále ukazuje historii politického prostoru v návaznosti na prostor občanské společnosti. Práce je zaměřena na Nekolův koncept politické participace, který se zabývá hlasováním, volbami, stranicky problémovými a občansky orientovanými aktivitami. Druhá část je pojata jako případová studie města Domažlice. Objektem zájmu jsou aktéři politického života, obyvatelé města a jejich participační aktivity. Cílem práce je ověřit uplatnitelnost Nekolovy teorie občanské společnosti na subnacionální úrovni politického rozhodování, orientovaného především na účast v posledních volbách na národní úrovni, na vývoj stranického systému, problémově orientované aktivity a v neposlední řadě i občansky orientované aktivity. Dílčím cílem je popis projevů občanské participace v rámci studované municipality. Závěrem jsou shrnuta všechna získaná data.

2.2 Metodika

Práce je pojata jako případová studie a subjektem zájmu je město Domažlice. Objekty studia jsou místní participační projevy občanů města a dále politická angažmá představitelů místní územní samosprávy. Data jsou získána technikou částečně strukturovaných rozhovorů s vrcholnými představiteli místních zájmových organizací a politických stran. Další informace jsou získávané formou studia dokumentů různé míry formality (periodika zájmových organizací, materiály zájmových organizací, zápisy ze zasedání zastupitelstva, materiály politických stran, kronika města, místní periodika apod.).

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Lokální demokracie

Komunální politika je realizována v prostředí místní samosprávy. Se státem je úzce spojena veřejná moc, která představuje schopnost rozhodování o právech a povinnostech subjektů (Balík, 2009, s. 11).

Nositelem moci veřejné je stát, který přenáší svá rozhodnutí na subjekty státního a nestátního charakteru. Na územní samosprávu zbývá pouze tzv. moc veřejná, která stojí mimo moc státní. Zejména veřejnoprávní korporace představují subjekty nestátního charakteru. Těmito korporacemi jsou kraje, obce a zájmové korporace jsou představovány zejména profesními korporacemi. Hlavním prvkem samosprávy je územní činnost, ve které působí osoby podřízené samosprávě, právnické osoby, jejichž existenci představují osoby veřejného práva, a samosprávné orgány zabezpečující hospodaření s vlastními finančními prostředky a vlastním majetkem (Balík, 2009, s. 11–12).

Vládnutí na lokální úrovni je chápáno jako řešení různých situací, které jsou konfliktní, a na lokální demokracii se rozvádí do dvou rovin, a to na vládu lokální, což představuje starosta, zastupitelstvo, rada města či obce, a organizace či aktivity občanské společnosti, z čehož vyplývá úzký vztah mezi lokální vládou a občanskou společností. Tento vztah na lokální úrovni je zásadní při řešení různorodé problematiky. Mezi základní demokratické procesy patří především:

- volby, které se pravidelně opakují
- vyjádření názorů a představ politické opozice s možností ovlivnit rozhodovací procesy
- různé alternativy vlády
- základní prvky demokratického procesu – ochrana základních občanských práv a povinností
- práva osobního rozvoje, ekonomického a ekologického (Čmejrek, 2010, s. 11–12).

Lokální demokracie je tímto vnímána jako zprostředkovatel politických názorů, postojů společnosti. Koncept lokální demokracie představuje především vzájemná politická komunikace mezi zájmovými skupinami se zaměřením na řešení problémů v komunitním prostředí s cílem hledat kompromisní řešení (Čmejrek, 2010, s. 13).

Klíčovými prvky doplňující základní instituce jsou občanské komunity, politická socializace, dobrá vláda a sociální prosperita. Obec představuje občanství a komunitu,

kteřá poukazuje na princip fungování místního společenství, který je reprezentován občanskou participací. Ta umožňuje snadné zaimplementování prvků přímé demokracie příslušníky komunity v rozhodovacím procesu a je účinná za předpokladu, že je úroveň politické socializace občanů vyšší (začlenění do prostředí, znalost dané oblasti a problémů týkajících se daného prostředí a možností jejich řešení). V tomto případě lze hovořit o participaci jako o prostředku, který uzavírá rozvírající se nůžky mezi elitou politiky a občany obce (Čmejrek, 2010, s. 12–13).

Agregativní model demokracie je představován politickými názory a preferencemi občanů ve volbách, což jim znemožňuje veřejné prezentace názorů, přesvědčování a obhajoby správnosti v rámci veřejné diskuse. Deliberativní model demokracie představuje především komunikace ve veřejné sféře. Menšinám umožňuje ovlivňovat veřejné mínění, čímž mohou docílit změny v postojích většiny společnosti, která by v agregovaném modelu s ohledem na velikost menšiny tuto přehlasovala (Čmejrek, 2010, s. 13).

3.1.1 Reforma veřejné správy

Reforma veřejné správy, která proběhla v období od roku 1990 do roku 2003, měla za následek zrušení okresních úřadů. V rámci zefektivnění veřejné správy došlo přiblížení se této sféry co nejvíce občanům (Nejdl, 2007, s. 13–14).

V této době jsou zakládány nové politické strany, hnutí a postupně dochází v rámci otevření veřejného prostoru k další mezipolitické spolupráci na úrovni lokální politiky. V prvopočátku dochází k „euforii“ obyvatel, neboť se otevírá politická scéna. V současné době dochází k poklesu důvěry voličů vůči politickým stranám, politikům a institucím. Toto se promítá do neustále se snižujícího počtu voličů při volbách. Je to způsobeno zejména rozpory uvnitř jednotlivých politických stran, což je protiklad politické participace. Dahl toto rozebral jako dva protiklady, a to schopnost občanů politické kontroly veřejných záležitostí a kapacitou systému reagovat na preference občanů. S tímto se lze setkat již v městských státech, které umožňovaly svým občanům určitou míru participace. V současné době se demokratické politiky nacházejí v období, ve kterém řeší dilema, zda kompetence přesunout na vyšší úroveň politických celků a zúročit toto při ovlivňování vnějšího prostředí v závislosti na snížení demokratické kontroly a s možností participace svých občanů, kteří se nepodílejí na rozhodovacím procesu. Tím dochází k situaci, kdy malé politické systémy participují na rozhodnutích, která nejsou příliš

důležitá. Velké politické systémy, které se mají kapacitně vypořádat s protiklady, jež občané považují za důležité, jsou do značné míry pro tyto systémy omezující k využití příležitostí k participaci a následně jsou jejich rozhodnutí tímto ovlivňována (Nekola, 2004, s. 322–323).

Veřejnou správu reprezentuje především byrokratický státní aparát. V neposlední řadě ekonomickou společnost reprezentují instituce, pravidla a normy, jejichž prostřednictvím dochází k zajištění veřejné moci v prostředí tržní společnosti (Skovajsa, 2010, s. 77).

3.2 Deskriptivní přístup

Místní samosprávu reprezentuje především demokratický charakter. Jak uvádí Michal Illner, velikost obce ovlivňuje její politický, ekonomický, kulturní a sociální život. Dále argumentuje výhodami a protiklady integrace obcí do větších samosprávných jednotek ze čtyř hledisek. Jedním z nich je kvalita lokální demokracie. Vztah mezi velikostí obce, demokratickým principem místní politiky hodnotí především z pohledu občanské participace a vykonatelnosti lokální vlády. Illner hovoří o výhodách či nevýhodách obcí z hlediska výběru kandidátů, pracovníků obecních úřadů, pluralitního uspořádání místního politického prostředí, ale také hovoří o nebezpečích plynoucích pro lokální demokracii z velikosti obce. Výběr kvalifikovanějších zastupitelů ve větších obcích má za následek profesionálnější místní politiky až do doby, kdy tato může být ohrožena sociální reprezentativností zákonodárných orgánů obcí v neprospěch většiny. Menší obce mají sociální prostor do značné míry omezený, což občanům umožňuje lepší kontrolu nad místními politiky. Oproti tomu je nemožné ovlivnit výběr kvalitních kandidátů, což může mít za následek ovládnutí obce rodinnými příslušníky či osobnostmi s vůdčími vlastnostmi. Někteří autoři vidí nefunkčnost participační demokracie především v obavách z vládnutí některých zastupitelstev s menšinovými zájmovými skupinami. Příkladem může být normativní pojetí lokální demokracie, která je z empirického pohledu brána jako koncept nejbližší orientovaný k demokratickému elitismu. Na místní politické dění může mnoho občanů obce nahlížet velice skepticky, neboť je to způsobeno jejich nezájmem o místní politické dění v obci. Při hlubším prozkoumání lokálních modelů demokracie je třeba se orientovat na způsob výběru volby místních politiků s orientací na jejich chování, což naznačuje soutěživost systému dané politiky. Dále se orientovat na vztahy a spolupráci mezi politiky s občanskou společností (Čmejrek, 2010, s. 15–16).

Deskriptivní přístup je orientován na popis mechanismů a podob participace a normativní přístup se zaměřuje na otázky, kolik participace demokracie potřebuje, aby fungovala správným směrem. Čím je míra participace vyšší, tím je proces rozhodování delší, čímž dochází ke snížení jeho efektivity (Čermák, 2011, s. 39).

3.3 Diskurzivní přístup

Policy analysis neboli veřejná politika je spojována s podmínkami, které způsobují, že se věci stávají veřejnými. To znamená, že vývoj věcí je závislý na regulaci – zákonu. Diskurz je pojat jako souhrn postojů, argumentů či symbolů a tvrzení, které způsobují, že některé postupy jsou ve společnosti přirozeně a správně chápány. Diskurzivní přístupy dokazují významy a společenské poměry jako legitimizující. Ve své podstatě je diskurz vnímán jako odkaz na základě historicko-sociálního prostředí (Nekola, 2011, s. 65–67).

Z pohledu diskurzu je orientací na soutěživé systémy, kdo v těchto systémech posiluje význam a kdo je naopak oslabován. Na základě diskurzu jsou vysvětlovány kódy prostřednictvím analýz, principy a pravidly, na základě kterých jsou popsány, jak funguje společnost či skupina. Tudíž veřejná politika je předobraz rozsáhlejšího fungování moci, forem vládnutí, které jsou pro danou obec typické (Nekola, 2011, s. 71).

Analýza veřejné politiky je vnímána jako sociální vysvětlování na pozicích aktérů a tvůrců příslušné veřejné politiky. Jazyk je nástroj, pomocí něhož je vysvětlována moc, kterou politici disponují, neboli mají moc vyjednávací (Nekola, 2011, s. 76).

Veřejná politika představuje nástroj, který sdružuje jak moc, tak aktéry, kteří se snaží prostřednictvím svého jednání ovlivnit politické dění. Politický diskurz je více spjat s institucionalizovaným rámcem, jako je na příklad rodina, organizace. V rámci Hajerova pojetí je chápán jako vzorec chování, postojů či názorů, neboť v rámci komunity jsou tyto aktéři propojováni se svými činnostmi. Politická participace jednotek odkazuje na vyjednávání a přijímání rozhodnutí v prostředí dané politiky. Diskurzivní koalice pracuje na principu metafor a symbolů v prostředí institucionalizovaného rámce, kde dochází ke sjednocení pohledu na danou věc či problém. Pouze diskurzivní koalice může prosadit politický zájem či požadavek. Fischer vidí participaci a zapojování sociálních skupin do politického plánování. Hovoří tak o kulturních předpokládkách, vyjednávání a rozhodování, neboť tyto mají vliv na proces politiky (Nekola, 2011, s. 80).

Obce a města mají velké pravomoci v oblasti rozhodování a úkoly jim svěřené centrálním systémem, mají vliv na tento politický systém. Ten může být lichý, neboť obce a města jsou systémy, které jsou uzavřeny především samy pro sebe (Balík, 2008, s. 27).

3.4 Historie lokálního politického prostoru

Ve středověké společnosti byl uplatňován princip teritoriality, kterému ustoupil princip personality. Ten byl specifický tím, že obyvatelstvo se dělilo dle pokrevního příbuzenství, a u principu teritoriality docházelo k dělení obyvatel dle územního rozdělení, které je převzato až do současné doby.

Počátky lokální politiky spadají až do roku 1848, kdy došlo k celé řadě změn v rakouském císařství. Před revolucí byla veřejná správa uskutečňována především ve městech. Původně městské rady ustoupily tzv. regulovaným magistrátům. Občané volili představitele, kteří následně volili tzv. zkoušené radní. Vedle těchto zkoušených radních byli voleni i tzv. nezkoušené radní, kteří měli k dispozici pouze poradní hlas (Čmejrek, 2010, s. 19).

V období po pádu Bachova absolutismu bylo zásadní především upevňování ústavnosti, snahy o uplatnění volebního práva, které bylo reprezentováno především osobní svobodou. S obcí byly spojeny jak domorodí, tak přesporní občané. Zákon té doby rozděloval občany obce na dvě skupiny, a to příslušníky obce (obyvatele) a společníky obce (osoby mající v dané obci nemovitost). V době monarchie patřily mezi společníky obce i korporace (právnícké osoby). Přesporní na rozdíl od občanů (obyvatelů obce) neměli volební právo a nemohli se tudíž vměšovat do obecních záležitostí. Speciální skupinu tvořili měšťané a čestní občané. Tato skupina privilegovaných občanů požívala různých výhod a výsad, mezi něž patřilo samozřejmě volební právo. Po pádu Bachova absolutismu dochází k rozvoji občanské společnosti, což má za následek vznik nových politických stran. Schmerlingova ústava, která byla vydána v únoru 1861 a následně vydaný zákon, vyčlenily základní pravidla pro uspořádání záležitostí týkajících se obcí. Na tento říšský zákon navazovaly další zákony, které upravovaly obecní zřízení (Čmejrek, 2010, s. 22–23).

Základ korporativistického modelu organizace společnosti spadá do konce 19. století, kdy se rakouský stát ve spolupráci s církví snaží o zavádění sociálně politických opatření s cílem zlepšit postavení dělnické třídy. V českých zemích dochází v průběhu 19. století k organizaci občanské společnosti zaměřené proti rakouskému státu, což lze označit jako liberální model. Období po druhé světové válce lze nazvat jako

nedemokratickou verzi sociálně-demokratického modelu, která představuje značné výdaje státu do sociální oblasti a poměrně malý prostor pro občanské aktivity. Po listopadové revoluci v roce 1989 dochází k prosazování demokratického zřízení státu a liberálních vlivů. Roste především role církve zaměřená na zdravotně-sociální služby, což má za následek obrat ke korporativistickému modelu (Skovajsa, 2010, s. 48).

3.5 Prostor občanské společnosti

Prostor občanské společnosti lze chápat jako prostor pro komunikaci a sdružování se v rámci státu, trhu, rodiny či různých organizací. Obecně prospěšné společnosti, kterými jsou především nadace, spolky církve apod., patří mezi organizace spadající do občanské společnosti. Společnost lze dělit na organizovanou a neorganizovanou. Do neorganizované společnosti je možné zařadit především různá neformální společenství, demonstrace a shromáždění. Pro organizovanou společnost je typický občanský sektor představovaný především neziskovým sektorem, občanskými a dobrovolnickými sdruženími (Skovajsa, 2010, s. 30–31).

V rámci občanského sektoru jsou definovány čtyři základní typy jednání, a to:

- formální ekonomické jednání, které zastupuje vyrobené zboží a služby zajišťující materiální zabezpečení občanů a společnosti
- neformální ekonomické jednání reprezentuje zejména malovýrobou pro vlastní spotřebu
- formální občanské jednání typické především pro veřejný sektor
- neformální občanské jednání, představuje zejména jednáním neorganizovaných občanů zaměřující se na cíle společnosti či skupiny bez ohledu na zisk

Občanství reprezentuje členství v politické společnosti a zároveň určitý podíl na politické moci. Občanské jednání je reprezentováno u samotných jedinců především rovným volebním právem, podílem na rozhodování v rámci politického prostředí (Skovajsa, 2010, s. 34–35).

Právní stát symbolizuje především ústava, zákony, procedurální shoda rozhodování, nezávislost soudního systému, veřejná moc, která respektuje ústavní pořádek, principy a zákonnost, vyspělost právní kultury mezi občany daného právního státu. Do politické společnosti lze zahrnout především volby, politické strany, osobnosti politického prostoru a zákonodárné sbory. V prostředí politické společnosti se instituce snaží o soutěž a kontrolu veřejné moci. Občanskou společnost lze popsat jako oblast, kde se organizují

skupiny, hnutí a jednotlivci, kteří jsou nezávislí na státu, jež se sdružují, rozšiřují solidaritu a prosazují své zájmy. Občanská společnost reprezentovaná v politickém prostoru občanskými a politickými právy je zastoupená občany, kteří usilují o prosazování svých zájmů, pracuje jako sebeorganizovaná sféra a ochránce občanů (Skovajsa, 2010, s. 76–77).

Občanskou společnost tvoří společenství občanů. Občanství lze označit jako členství ve státu, politickém společenství, které je spojeno s právy a povinnostmi vůči této společnosti. Občanství znamená též aktivní participaci, která se podílí na výkonu moci. Republikáni a radikálně založení demokraté žádají přímé zapojení občanů do rozhodovacích procesů na všech úrovních. Oproti tomu zastánci elitní či ekonomické teorie zastupitelské demokracie zmenšují politickou participaci občanů na účast ve volbách. Občan je tedy členem různých druhů společenství, obcí či komunit, z čehož vyplývají práva a povinnosti z pohledu morálky. Korporátní občanství označuje členství v soukromých ziskových společnostech neboli korporacích. Občanství je specifické zejména osobnostní a hodnotovou stránkou. Občanskou politickou kulturu tvoří především pozitivní postoje aktérů vůči státu. Občané zůstávají pasivními, neboť vykazují určitý stupeň nedůvěry a znechucení vůči veřejné politice. Občanské postoje a postupy při řešení rozporů mezi občany tvoří občanskou slušnost. Především v konzervativních tradicích je kladen důraz na občanský étos a ctnost, které tvoří odpovědnost, statečnost a toleranci, dobročinnost či soucit s druhými občany. Občanství tedy souvisí se základními lidskými právy a svobodami. Občanství je úzce spjato s právy:

- občanskými, které zajišťují ochranu občana před státní mocí, kterou reprezentuje svoboda projevu, svoboda osobní, svoboda vyznání a sdružování
- politickými, které umožňují občanům účast na politickém rozhodování, a dále aktivní a pasivní volební právo
- sociálními, kdy má občan právo na sociální zabezpečení, civilizovaný život reprezentovaný především sociálními a hospodářskými právy

Nebudou-li zaručena tato práva, dochází ve společnosti k ohrožení občanské společnosti (Skovajsa, 2010, s. 73–74).

Občanská společnost utváří prostředí, kde občané sdělují své kritické postoje vůči státu, trhu, ale také vůči nevládním organizacím (Skovajsa, 2010, s. 91).

Občanská společnost je založena na soukromoprávním základě. To však neznamená, že by společnost byla orientovaná jen na soukromé cíle. V prostoru mezi státem a občanskou společností vzniká prostor pro další subjekty či profesní komory,

kteře napomáhají decentralizaci moci výkonné. Tento prostor pak umožňuje moc výkonnou kontrolovat a zapojit do tohoto procesu občanské iniciativy. Občanská společnost je částí celého demokratického politického systému (Skovajsa, 2010, s. 85–86).

Občanskou společnost tvoří také organizace, které mají kvalitně zřizenou základnu. V rámci společnosti poskytují služby, které nejsou zajišťované veřejným sektorem. Ve své podstatě jde především o organizace, které tyto služby poskytují bez nároku na odměnu, tudíž zisk není jejich cílovou hodnotou. Tyto organizace musí v dnešním světě čelit ustavičným tlakům. Mezi překážky, které musejí překonávat, patří získávání finančních prostředků nezbytných pro provozování a poskytování služeb. Mezi tyto organizace lze zařadit nadace, pro které není jednoduché získat podporu veřejnosti. Organizace občanské společnosti řeší velké dilema, kde na jedné straně vah stojí zvyšující se poptávka po jimi poskytovaných službách a na druhé straně je obtížnější uspokojování těchto služeb ať už ze zmiňovaného finančního důvodu, či obtížnějšího získávání pracovní síly. Pro kvalitní vedení organizací je důležitý management. V současné době je vyvíjen tlak na zvyšování základních dovedností a zkušeností. Mezi základní dovednosti patří vytýčení cílů, včetně stanovení účelu či způsobu dosažení cílů, a v neposlední řadě získávání finančních zdrojů. Důležitá je organizační struktura zajištěná kvalitními pracovníky jak na pozici vedoucího manažera, tak na nižších pracovních pozicích (Skovajsa, 2010, s. 225–226).

Po roce 1989 došlo k výraznému rozvoji občanské společnosti. Ve velkém došlo ke vzniku organizací občanské společnosti, neboť do té doby byla společnost povinně organizovaná státem. Nejčastěji jsou občané členy sportovních klubů, odborových organizací, organizací zaměřujících se na zahradničení a pěstitelství, sborů dobrovolných hasičů, rybářských organizací a náboženských a duchovních organizací a jim podobných (Skovajsa, 2010, s. 118).

Služby, jež jsou poskytovány občanům, umožňují trávení volného času. Služby jsou poskytovány lokálními sdruženími a spolky. Na jedné straně to jsou veřejně poskytované služby, které mají praktický charakter a jsou reprezentovány školkami, školami, místními obchody či tělocvičnami. Tyto zabezpečují uspokojování důležitých potřeb. Veřejný život má funkci integrační – začlenění jedince do společnosti lidí. Další význam veřejného života je mobilizační. Lze pozorovat, že se zvyšujícím se počtem obyvatel obce se zvyšuje vybavenost obce službami. U malých obcí mnohdy chybí poskytování veřejných služeb. Ve větších obcích jsou služby plnohodnotně poskytovány a veřejný život se tudíž ubírá různými směry s rozšiřujícím se charakterem (Bernard, 2011, s. 141–143).

Mezi základní složky sociálního kapitálu patří především důvěra mezi občany. V prostředí, kde nedochází k tlakům ve vztazích a občané si navzájem důvěřují, dochází k rozvoji kolektivního jednání (Bernard, 2011, s. 169).

3.5.1 Zprostředkování zájmů v občanské společnosti

Občanskou společnost lze zahrnout do demokratického uspořádání společnosti. Demokracii reprezentují především občané společnosti, jejich sdružení, neboť se podílejí na vládě. Jen malý zlomek občanů se podílí na této vládě přímo. Mezi občany a státem stojí instituce, které umožňují občanům sdělovat jejich zájmy a zároveň kontrolu nad plněním veřejné moci. Toto bývá označováno jako zprostředkující sféra. Tento termín zahrnuje jak instituce, tak organizace zprostředkovávající prosazování zájmů občanů v politickém prostoru. Proces vstupního zprostředkování zájmů reprezentuje fáze:

artikulace – formulace

manifestace – vyhlášení

agregace – sdružení a výběr.

Politická strana patří do sféry zprostředkující, neboť je reprezentována jako sdružení občanů, které usiluje o získání politické moci. Dalšími sdruženími jsou zájmové skupiny, které se snaží hájit společenské zájmy v politickém prostoru. Ty lze rozčlenit na:

- soukromé, které hájí zájmy stoupenců, na příklad odbory a zaměstnavatelské svazy
- veřejné, které hájí zájmy zaměřené na obecní blaho společnosti, na zlepšování životních podmínek a udržení kvality životního prostředí.

Zájmové skupiny lze označit termínem nátlakové skupiny, neboť hájí zájmy jen určité hospodářské oblasti. Činnost, která bývá směřována k ovlivnění vysokých reprezentantů veřejné moci, poslanců, bývá označována jako lobbying. Organizace reprezentující především socioekonomické zájmy obchodní komory a sdružení zaměstnavatelů se označují jako zájmové svazy, sdružení či asociace (Skovajsa, 2010, s. 74–76).

3.5.2 Historický vývoj voleb

V období monarchie byli čelní představitelé obcí voleni do obecních výborů veřejně, přímo na základě nevšeobecného a nerovného volebního práva. V zásadě se uplatňovala myšlenka, že do obecních záležitostí mohou libovolně zasahovat jen ti, kdo se podílejí na financování obce. Volební právo se přisuzovalo především občanům obce, kteří měli rakouské občanství a řádně platili přímé daně. Jednalo se jak o fyzické, tak

právnícké osoby. Kromě těchto se mohla voleb účastnit i tzv. honorace, ať už platila, či neplatila daně. K honoraci patřili především duchovní, dvorští, státní či zemští úředníci, lékaři, vojenské osoby apod. Aktivní volební právo bylo uplatňováno pouze u mužů ve věku od 24 let, kteří byli plně svéprávní. Oproti tomu pasivní volební právo (být volen) bylo taktéž uplatňováno osobami mužského pohlaví ve věku od 24 let, které požívaly občanských práv. Velkou zajímavostí v tomto období bylo uplatňování náhradníka jak u aktivního, tak u pasivního volebního práva. Tento institut mohly využívat především ženy a nezletilí pod podmínkou, že platili obci daně. Další zajímavostí té doby bylo, že se volilo do obecních výborů ve dvou až třech volebních sborech, ve kterých byli voliči seřazeni dle velikosti odvedených daní od nejvíce po nejméně přispívajících do obecní kasy. To znamená, že výše postavení občané (bohatí) se na seznámech nacházeli v prvním voličském sboru a méně bohatí ve druhém a třetím voličském sboru. Hlasování probíhalo pro jednotlivé sbory samostatně. Na území Čech a Slezska probíhaly volby písemně a na Moravě ústně. Samotné písemné hlasování probíhalo tak, že volič na lístek napsal jméno osoby, kterou preferuje. Maximální počet se měl shodovat s počtem volených členů výboru. Zvolen byl ten, který získal relevantní většinu (Čmejrek, 2010, s. 25–28).

Přelom 19. a 20. století byl pro politické strany zlomový, neboť se malé politické stany přetransformovaly na masové organizace, které zastupovaly zájmy určité vrstvy občanů. Sociální demokracie reprezentovala zejména dělnictvo v průmyslových centrech a městech a agrární strana se orientovala především na venkovské, zemědělsky založené obyvatelstvo (Čmejrek, 2010, s. 28).

3.6 Politická participace

Participace vyjadřuje „podílení se“. Lze ji chápat jako aktivity, pomocí nichž se lidé podílejí na určitých aktivitách. Participace je součástí politického života, kdy občané sledují politické události, diskuze či jsou členy v politických stranách. Občané, jež se podílejí na politické participaci, mohou svým jednáním nepřímo ovlivňovat podobu veřejného života (Nejdl, 2007, s. 28).

Jedním z hlavních složek politického systému je politické chování. Chování zprostředkovává dva základní druhy vstupů – požadavky a podporu (Vráblíková, 2008, s. 366).

Politická participace spadá do širšího studia politického chování, které je reprezentováno především politickými hodnotami a kulturou, volebním chováním,

socializací a účastí jednotlivců na společenském životě. Angažovanost jednotlivců je brána v demokratické společnosti jako politická aktivita. V současné době mnoho autorů zastává názor, že občané nejsou dostatečně aktivní, což má za následek neustále se zvyšující nečinnost, i když v oblasti politiky dochází v současné době ke zlepšování (Vráblíková, 2008, s. 366).

Teorell rozšířil koncepci politické participace směrem na akce, které jsou chápány jako chování jednotlivce, jež lze pozorovat. Další dimenzí politické participace jsou obyčejní občané, kteří nejsou považováni za politickou elitu. V tomto smyslu u politické participace nejsou považovány za činnosti ty, které jsou spjaty se zvolenými politiky či lobbisty. V dalším ohledu je politická participace vedena v oblasti ovlivnění či prosazení svých požadavků a rozhodnutí. Posledním kritériem cílů je chápání politických výstupů, které představují rozhodnutí ve společnosti (Vráblíková, 2008, s. 373).

Základem politické participace je aktivní účast občanů a skupin v procesu vládnutí co se týká výběru a volby, neboť širší zapojení občanů do procesů vlády snižuje stabilitu politického systému. Občané, kteří nejsou dostatečně informováni, představují hrozbu přijetí zbrklých a nevhodných rozhodnutí. Politicky se participují především ti, kteří chtějí získat prospěch ve formě prestižního postavení či moci. Tato východiska představují reprezentativní demokracii, kde dominantní role hrají politické strany či instituce. Kritiku současných vládnoucích systémů reprezentují čtyři oblasti, které jsou považovány jako problematické:

- velikost, což zahrnuje velké geografické či sociální celky, kde dochází k nespokojenosti občanů
- odlehlost rozhodovacích míst od obyčejných občanů a aktérů, kteří se podílejí na rozhodovacích procesech
- náhrada cílů z pohledu odlehlosti, neumožňujících kontrolu aktérů politických a zájmových skupin z pohledu náhrady společenských cílů s cíli vlastními
- soupeřivost vládnoucích institucí, kde jsou konflikty vyřešeny jako hry s nulovým součtem (Nekola, 2004, s. 322–324).

Základem participační teorie demokracie je veřejnost, která by měla mít přímý vliv na procesy vládnutí. Občan by se měl podílet na aktivitách dané komunity. Hlavními směry, které se liší ve snižování důležitosti institucí, jsou především komunitarismus, deliberativní demokracie a přímá demokracie, ve které je kladen důraz zejména na referenda, veřejnou diskuzi apod. Participativní demokracie rozšiřuje především

odpovědnost jedince za závazky vůči společnosti a rozvoj kompetencí, což vede ke zkvalitňování přijímaných rozhodnutí. V přímé demokracii dochází k sounáležitosti mezi různými skupinami, což vede ke zlepšení politické kultury (Nekola, 2004, s. 324).

Participační procesy se vztahují na otázku efektivního fungování veřejného sektoru, jež poskytuje služby občanům. Problematika, která se objevuje v rámci veřejného sektoru, je spatřována ve srovnání nabídky a poptávky s prvky přístupu New Public Management (dále jen NPM), který je směřován k nejefektivnějšímu využívání zdrojů v rámci poskytování služeb. V přístupu NPM je občan chápán jako spotřebitel. Při efektivním poskytování služeb veřejným sektorem je třeba, aby se občané zapojovali do procesu plánování, to znamená, že občan je nucen znát trh. V posledních letech se do popředí dostává zvýrazňování vztahů, které je zaměřené na občanskou participaci a udržitelný rozvoj. V konceptu trvalé udržitelnosti je zapojení občanů jednou z podmínek (Nejdl, 2007, s. 30–31).

3.6.1 Historie participace

Za počátky zkoumání politické participace lze považovat 40. léta minulého století. V této době vznikaly první studie o volbách, které jsou pokládány za první projevy participace. Značný rozvoj studií politické participace spadá do 60. a 70. let minulého století. Základem studií politické participace 70. let je komparativní výzkum, který provedli Vebr, Nie a Kim. Tato studie je považována za zlomovou, neboť rozšířila politickou participaci o politické aktivity, které nejsou spojovány jen s volbami. Autoři do politické participace zahrnují i kontaktování poslanců, různorodé činnosti, které jsou úzce spojeny s řešením lokálních problémů. Taktéž zdůraznili, že politická participace není jen jednosměrným zaměřením, ale jedná se o širší rozvrstvení aktivit, které utvářejí více úhlů pohledu na politickou participaci. Dále byla politická participace definována jako souhrn aktivit občanů v rámci zákona, pomocí nichž se zaměřili na výběr vládních opatření, která jsou přijímána v rámci jednání. Definice politické participace autorů je zaměřena na soukromou sféru a nikoli na profesionální aktéry politického života. Další zlom nastal v roce 1974, kdy ve výzkumu participace bylo klíčovým dílo „Political Action“ badatelů Kaase s Barnesem. Tito badatelé nastínili nekonvenční politické aktivity, pod které spadají na příklad aktivity v oblasti podepisování petic, účast na demonstracích, stávkách apod. Autoři tak zdůraznili, že protestní participaci nelze opomíjet. Protestní akce jsou považovány za patologické znaky politického systému (Vráblíková, 2008, s. 368).

Politická participace má dva základní body, za které lze považovat nekonvenční politickou participaci, která je definována jako aktivity, které nejsou ve shodě se zvyklostmi a zákonitostmi, jež regulují participaci daného státního zřízení. Tudíž nekonvenční politickou participaci reprezentují především protestní akce, které jsou v rozporu s právním systémem. Oproti tomu konvenční politická participace je v souvislosti s volební účastí pravidelně předvídatelná a nekonvenční politická participace je nepředvídatelná. Dalším důležitým časovým zlomem politické participace jsou 90. léta minulého století. V této době došlo k rozšíření oblasti zkoumání politické participace na členství v organizacích občanské společnosti a na diskuze o politice (Vráblíková, 2008, s. 369).

Hlavní zaměření politické participace je spatřováno ve změně osobností, vůči kterým je vedena politická aktivita. Současně je transformován prostor, v němž jsou občané angažováni. V důsledku čehož dochází k přeměně cílů, kterých mělo být dosaženo (Vráblíková, 2008, s. 370).

V průběhu 90. let minulého století se téměř jedna třetina občanů participovala na lokální úrovni. Z pohledu lokálních politiků je participace na nižší úrovni. Pasivitu občanů hodnotí jako závažný problém. Zastánci radikálních politických stran mají nejvyšší ochotu participace. To znamená, že participace ne vždy vychází z demokratických hodnot. Prostřednictvím faktorové analýzy lze rozdělit participaci do čtyř hlavních proudů, a to především na:

- komunitární a duchovní participaci
- mocenskou státotvornou participaci
- opoziční participaci
- zájmovou nezávislou participaci

Za nejdominantnější participaci lze považovat zájmovou nezávislou participaci, do které lze zařadit sportovní a všeobecně zájmové kluby a sdružení. Jak ukazuje klesající účast občanů ve volbách, lze hovořit o klesající tendenci participace (Nejdl, 2007, s. 37–38).

3.7 Politická participace a občanská aktivita

Jak již bylo zmíněno, patří mezi základní ukazatele politické participace především účast občanů ve volbách. Počátkem 90. let minulého století byla volební účast na velmi vysoké úrovni a postupně má snižující se trend ať už v parlamentních, či obecních volbách.

Toto lze přisoudit otevření možnosti volby, která byla do té doby značně znemožněna, a v 90. letech si voliči opět uvědomovali důležitost voleb, což mělo za následek opětovné zvyšování účasti ve volbách. Pokud porovnáme volby parlamentní a obecní, dochází zde ke značným rozdílům ve volební účasti (Čmejrek, 2010, s. 25).

Politická participace zahrnuje také aktivity, pomocí nichž lze ovlivňovat veřejnou politiku či ovlivňování samotné vlády. Jsou to samotné aktivity občanů, které se doplňují či se navzájem prolínají. Mezi nejzákladnější patří tradiční, což je samotná účast občanů ve volbách. Volby patří mezi základní podmínky demokraticky fungujícího systému. Ve vztahu k jedinci je toto spatřováno především zaměřováním se na předvolební kampaň, samotný výběr a volba jsou brány jako náklady a jsou v protíváze k samotnému výnosu, což představuje přímé ovlivňování obsazení určitých postů na úřadech a prosazování určitých zájmů apod. Politické strany představují spojovací ekvivalent mezi občany a státem. Dalším tradičním způsobem vyjádření svých zájmů je členství v odborové organizaci. Odborové organizace se řídí formálními pravidly, hierarchickým uspořádáním a řešením problémů, vznikajících v pracovněprávních vztazích (Nekola, 2004, s. 325).

Dalšími netradičními aktivitami mohou být zákonné aktivity, které představují účast na povolených demonstracích, podpisy na peticích či nákup zboží. Nezáonné aktivity představuje neplacení daní, kriminální činy, účast na násilných demonstracích. Cílem těchto aktivit je formování životního stylu, veřejného mínění, prosazování daných okruhů témat k interview do sdělovacích prostředků či ovlivnění nadnárodních organizací. Mezi tyto aktivity lze zařadit především mírová hnutí, organizace environmentálního charakteru, které mají volnější strukturu a jejichž členové jsou spojováni společnými hodnotami a zájmy. Mezi netradiční aktivity patří občanské aktivity, které jsou organizovány v prostředí neziskového prostoru, na příklad členství ve sportovních klubech, což posiluje vazby mezi samotnými členy. Různé typy formy chování znamenají základ pro samotné demokratické zřízení. Členství v různých sdruženích představuje komunikace mezi svými členy navzájem, nazvaná jako face – to face. Další aktivní občanskou participací je sdružování se v nejrůznějších spolcích, vydávání místních periodik, jednání na úřadech, což je velmi nákladné, co se týče časové náročnosti, vynaložení energie, ale i statky, které jsou pracovní příležitostí, rozvojem samotných dovedností a získávání nových zkušeností (Nekola, 2004, s. 326–327).

3.7.1 Tradiční model participace

V demokratických systémech dochází ve vztahu občan versus veřejná správa ke komplikacím. V rámci veřejné správy občan vystupuje ve dvojroli. Zaprvé je občan objektem činnosti, kdy respektuje řízení a rozhodnutí vydaná veřejnou správou. Zadruhé občan vystupuje jako nástroj, tedy legitimacy činnosti veřejné správy, kdy je považován za zdroj moci, když se účastní voleb. McClosky definuje politickou participaci jako dobrovolnou aktivitu občanů, na základě níž se podílejí na zvolení čelních politických představitelů a dále ať už přímo, či nepřímo na formování veřejných politik. Účast ve volbách je upravena zákonem, oproti tomu další politické participace nejsou přesně formulované zákonem. Aktivity, které občané využívají k ovlivnění veřejných záležitostí, jsou protestní akce v rámci diskusního procesu, dále veřejné mínění a účast v komisích či výborech. Definovat participaci lze jako rozložení moci politické společnosti. V takovém případě se moc přesouvá od politických a správních orgánů do rukou občanů, přičemž dochází k vyrovnání sil mezi občany a úřady. Arnsteinová koncipuje „participační žebřík“, kdy popisuje politické příležitosti, při nichž dochází k přesunu moci do rukou obyvatel. Na nejnižší pozice usazuje takové aktivity, které zakrývají nerovnost mezi občanem a úřadem. Čím vyšší pozice, tím vyšší podíl občanů na moci.

Participační žebřík dle Arnsteinové:

Občanská kontrola

Delegování moci

Partnerství

Veřejné mínění

Konzultace

Informování

Manipulace

Někteří autoři participaci nazývají jako „institucionální design“, což představuje pravidla uvnitř veřejných institucí. Česká republika v oblasti participace prochází značným vývojem. S tím souvisí nedostatečné zkušenosti. Od listopadové revoluce dochází k vzestupu participace, což bylo v minulosti do značné míry ovlivněno organizační kapacitou občanské společnosti. Velký význam pro vzestup participace měl vstup České republiky do Evropské unie (Čermák, 2011, s. 36–38).

3.8 Informační technologie jako nástroj komunikace

Informační a komunikační technologie patří v současné době k rozvojovým nástrojům, které ovlivňují reakce občanů a orgánů veřejné moci. Usnadňují občanům cestu k získávání nejrůznějších informací pro rozhodovací procesy. Dále představují nástroj, pomocí kterého dochází ke zlepšení komunikace mezi občanem a veřejnou správou. Informační a komunikační technologie zapojují občany do rozhodovacích procesů. Prostřednictvím těchto technologií jsou ovlivňováni a dochází k vyhodnocování, využívání na půdě nadnárodních, národních či lokálních orgánů. Mohou být zaměřeny jak na určité skupiny občanů, tak na jednotlivce. Při informování občanů jsou informační technologie na vzestupu, neboť představují vzdálený přístup k informacím a představují pro občany značnou úsporu času, neboť jejich využíváním odpadá samotná návštěva určitého úřadu a občan tímto způsobem získá veškeré dostupné informace, které potřebuje získat. Nicméně zůstávají záležitosti a informace, k jejichž získání musí úřad i nadále osobně navštívit. Poskytování informací státní správou či samosprávou občanům se děje z velké části prostřednictvím veřejných informačních portálů. Mezi nejzákladnější nástroje patří webové stránky státní správy a samosprávy. Při komunikaci s etnickými skupinami jsou využívány elektronické překladače. Dalším prostředkem je e-mailová komunikace či komunikace prostřednictvím datové schránky, které jsou dle zákona číslo 300/2008 Sb. využívány především právníckými osobami pro komunikaci s úřady. V současné době se trend rozšířil i na fyzické osoby, kdy je na zvážení samotného občana, zda si zřídí datovou schránku či nikoli. Z tohoto důvodu jsou pro komunikaci s občany zřízeny portály, které občanům umožňují dálkový přístup k nejrůznějším informacím týkajícím se jejich samotných. Méně jsou využívány informační technologie pro aktivní účast v elektronických peticích, referendech. Další oblastí je e-commerce, využívání počítačových systémů v obchodním styku v oblasti marketingu či prodeje. V této oblasti se zvyšuje používání mobilních telefonů a mobilních sítí. V současné době se komunikace prostřednictvím mobilních technologií a telefonů v oblasti veřejné správy rozvíjí a je některými úřady využívána pro zasílání informačních zpráv. Tyto technologie využívá i územní samospráva v souvislosti s informováním občanů dané obce, na příklad zasíláním zpráv v období povodní apod. (Mansfeldová, 2005, s. 49–51).

Zákon číslo 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů umožňuje občanům v rámci politické participace získávat informace od institucí veřejné správy. Na základě tohoto zákona jsou státní organizace a obce

povinny poskytovat informace v rámci jejich pravomocí vztahující se k působnosti těchto orgánů. Poskytnuté informace musí být zveřejněny dálkovým přístupem, aby nedocházelo k duplicitním žádostem. Zákon dále ukládá institucím dálkovým přístupem zveřejnit organizační strukturu, určení místa, kde mohou občané žádat o poskytnutí informací či podání stížností. Obec je dále povinna zveřejnit přehled předpisů, podle kterých obec jedná a rozhoduje, a dále je obec povinna zveřejnit úřední hodiny (Čermák, 2011, s. 28–29).

Informovanost občanů v komunální politice a o určitých problémech je součástí participačních projevů. Výsledky dotazníkového šetření, které provedl tým Univerzity Pardubice, ukazují na existenci komunikačních kanálů, které občané preferují. Mezi ně patří především osobní kontakt s politickými aktéry na lokální úrovni. Úroveň elektronické komunikace u občanů upadá v nelibost. Občané v malé míře vyhledávají informace o politickém dění obce, což dokladuje jejich nezájem o politické dění (Nejdl, 2007, s. 39).

3.9 Prostor pro uplatňování participace

Prostor, v němž dochází ke vztahům mezi státem a obcí, je prostorem pro zrod správních úřadů. Obecní politiky lze považovat za zastánce reprezentativních zájmů občanů dané obce. Tito prosazují participaci ve veřejných záležitostech obce. Dalším prostorem je prostor mezi místní veřejnou správou a občanem, kde se jedná o nevyvážené rozložení sil mezi občany a zastupiteli. Reformy veřejné správy mají značný vliv na roztržštění těchto nerovnoměrných sil v prostoru. Samospráva má v kompetenci záležitosti, které vyřizuje v souladu se zákonem. Občané se zapojují do veřejného dění zejména v období voleb, kdy jsou přizváni k politickému procesu a participují na veřejných záležitostech obcí (Čermák, 2011, s. 47).

Alternativním vyjádřením společných zájmů jsou nové formy vlády. Vládu představují jednotlivci a instituce, které v rámci svých kompetencí spravují záležitosti ve veřejném zájmu. Celý proces vládnutí sceluje a odstraňuje konfliktní situace, odlišné jsou v tom smyslu, že na základě celého procesu dojde k dosažení konsensu. Tento proces spravuje formální i neformální instituce, uskupení občanů, které spojuje jejich společné zájmy. Vládnutí se projevuje v demokratickém prostředí v oblasti:

- Ekonomiky – rozhodování, které přímo či nepřímo ovlivňuje ekonomická aktivita
- Politiky – rozhodovací procesy ovlivňující všechny složky moci, ať už výkonnou, zákonodárnou či soudní

- Správy – veřejný sektor, jako sektor pro uplatnění politiky a veřejné správy (Nekola, 2004, s. 328)

Základní myšlenka sociálního dialogu spočívá v dosažení hospodářských a sociálních cílů politiky prostřednictvím spolupráce a řešení problémů komplexně. V 90. letech vznikl prostor pro spolupráci na úrovni státu s odborovými organizacemi jako Rada hospodářské a sociální dohody České republiky. Tato nová tripartita vychází ze znalostí sociálního dialogu, tedy z poznatků z praxe, nikoli z teoretického hlediska. Vznik těchto tripartitních orgánů není nikterak upraven v rámci zákona. Vychází de facto z principu dobré vůle. V rámci tripartity působí tři spolupartneři, a to stát, zaměstnavatelé a zaměstnanci. Tento orgán vznikl na principu dobrovolnosti a dohody. Nejsilnější odborovou základnou je Českomoravská komora odborových svazů (Mansfeldová a kol, 2005, s. 107–108).

Občanské aktivity na regionální úrovni se zaměřují na konkrétní aktivity či zájmy. Odbory se zaměřují na úrovni regionů na samotnou vnitroodborovou politiku, která se orientuje na struktury, a to především na účast, rozvoj a komunikaci s politickými stranami. Regionální rada odborových svazů má svoji základnu v oblasti trhu práce, ekonomiky, školství, průmyslové a sociální oblasti (Mansfeldová a kol, 2005, s. 116–117).

Značnou změnu prodělala tradiční občanská společnost, kterou představuje participace a aktivismus. Aktivismus představuje profesionální aktéry určitých politických organizací. Tyto organizace nemají členskou základnu, přesto mají právní formu. Mají zaměstnance, kteří se angažují na profesionální úrovni v nejrůznějších kauzách, ve kterých obhajují zájmy obyvatel. Hlavní účelem je posílení pozice občanů (Čermák, 2011, s. 53).

Participující občany, kteří se podílí na veřejném dění obce či města, lze zahrnout do neformálních sítí známých či přátel. Síť přátel závisí na individualitě či na povahových rysech jednotlivců. Občané v rámci komunity udržují přátelské vztahy mezi sebou navzájem. Sociální kapitál komunity je založen na vnitřní přitažlivosti, která brání proniknutí vnějších vlivů. Občané spjatí s místem svého života, u kterých převažuje pocit sounáležitosti, lze považovat, že se ztotožnili s lokální identitou. Tyto občany nejlépe vystihuje termín lokální patriotismus (Bernard, 2011, s. 177).

3.10 Nekolova typologie

3.10.1 Hlasování

Politická participace představuje jeden z nejdůležitějších proudů, prostřednictvím něhož dochází k řízení celé společnosti. Současná politická scéna kombinuje přístup formálních procesů voleb, zájmů politických stran a neformálních procesů, jako je účastenství v nejrůznějších komunitách (Nekola, 2004, s. 329).

Jak Nekola nastínil, že politická participace zahrnuje čtyři skupiny, a to hlasování ve volbách, aktivity, které jsou prováděny v rámci stranických systémů, problémově orientované aktivity a občansky orientované aktivity. Míru politické participace reprezentuje index politické participace, který vyjadřuje zastoupení všech politicky aktivních občanů v populaci bez ohledu na jejich zapojení. Stejnou míru zapojení mají občané, kteří přispívají svými aktivitami buď jen malou částí podílející se na činnosti organizace. V menší míře lze považovat za tuto aktivitu podpis petice či spolupráci s některými neziskovými organizacemi, pravidelnou účast ve volbách. Nekola se zaměřil na aktivity obyvatel v období voleb, poukazuje na jejich účast ve všech volbách, ať už to jsou volby do obecních a krajských zastupitelstev, volby do parlamentu – tedy do Poslanecké sněmovny a Senátu, Evropského parlamentu či účast v referendu týkajícím se rozhodnutí o vstupu České republiky do Evropské unie (Nekola, 2004, s. 329).

Volby patří mezi jeden z nástrojů, kdy volič volí politickou stranu dle svých preferencí. Hlavním úkolem v období voleb je pro stranu vybrat a navrhnout nejvhodnější kandidáty, kteří mají dobré jméno mezi voliči, a tudíž si je vedení jisto, že ve volbách uspějí (Sartori, 2005, s. 73).

Volby představují akty, které směřují k politické reprezentaci, neboť při získání politické moci vedou k soutěživosti či soudržnosti politické obce. Účast ve volbách je jedním z projevů politické participace. Volební účast je v rámci časového horizontu proměnlivá u různých typů voleb. Byly určeny faktory, které ovlivňují samotnou účast ve volbách:

- právní podmínky, které dokazují administrativní povinnost občana k získání a vyřízení záležitostí směřujících k možnosti volit
- určitý typ volebního systému, kdy volební účast je snižována u většinového volebního systému a zvyšována u proporčního volebního systému
- politický systém je u bikameralismu snižován a u unikameralismu zvyšován

- určitý typ stranického systému, kdy dochází ke snižování u multipartismu a ke zvyšování u bipartismu

Dalšími faktory, které ovlivňují účast ve volbách, jsou geografické, demografické, sociální a další, což má za následek snižování volební účasti. Dle mnoha autorů lze rozčlenit volby do prvního či druhého řádu. Do voleb prvního řádu, u kterých je volební účast vyšší, lze zahrnout volby do Poslanecké sněmovny či prezidentské volby. Do voleb druhého řádu, u kterých je účast nižší než ve volbách prvního řádu, lze zahrnout volby do Senátu, Evropské unie či regionálních zastupitelstev (Balík, 2009, s. 165–166).

Hlasování je reprezentováno účastí občanů v posledních volbách na národní úrovni. Volby patří mezi jeden ze základních pilířů demokratických systémů, které se pravidelně opakují a jsou svobodné. Volby dávají voličům možnosti výběru mezi politickými stranami (Čmejrek, 2010, s. 51).

Volby zajišťují především požadavky a priority demokratické společnosti. Alternativy výběru umožňují občanům kontrolu zastupitelských orgánů. To znamená, že volby mají především funkci kontrolní. Další funkcí voleb je integrace. Politické strany se v období voleb střetávají, komunikují mezi sebou, mají odlišné cíle, zájmy a priority. Další funkcí voleb je založení na principech rovného, všeobecného a přímého volebního práva. Pasivní volební právo znamená, že občan, dosáhne-li daného věku, může být volen do řad zastupitelských postů. Do řad zastupitelů je věková hranice 18 let, do Poslanecké sněmovny 21 let a do Senátu je hranice kandidatury stanovena věkovou hranicí 40 let. Aktivní volební právo je v České republice stanoveno věkovou hranicí 18 let, kdy občan může volit zastupitele do zastupitelských postů (účastnit se voleb). Další funkcí voleb je pluralita a svoboda voleb. Volič má možnost výběru z většího či menšího počtu politických stran či kandidátů, což může být do značné míry obtížnější v menších obcích, kde dochází k utváření kandidujících subjektů těsně před volbami. Další funkcí voleb je tajné hlasování, což voliči umožňuje anonymitu volby (Čmejrek, 2010, s. 51–52).

3.10.2 Způsob volby

Komunální volební systém České republiky je poměrný. Základní znak spočívá v listinné podobě předložení kandidátních listin voličům. Listinný volební systém představuje přísně vázané kandidátní listiny, kdy volič nemá možnost změnit pořadí kandidátů a ani volit kandidáty z jiných kandidátních listin. Mandáty jsou připisány kandidátům dle pořadí stanoveného stranou. Tento typ volebních listin se používal

především za první republiky. Dalším typem jsou vázané kandidátní listiny, které umožňují voličům dávat své preferenční hlasy politickým stranám či hnutím. Tento typ se využívá u voleb do krajských zastupitelstev a Poslanecké sněmovny. Posledním typem jsou otevřené kandidátní listiny, kdy volič v rámci svého volebního práva má možnost vybrat kandidáty z různých politických stran. Tento typ se využívá u komunálních voleb (Balík, 2009, s. 95).

Politické strany mohou na své kandidátní listiny nominovat kandidáty, kteří nejsou členy dané strany. Tito kandidáti mohou být pro tuto stranu do značné míry úskalím, ale zároveň z pohledu získání mandátů může být toto rozhodnutí do značné míry dobrým. Nezávislí kandidáti, tedy kandidáti bez politické příslušnosti, představují specifický komunikační kanál, prostřednictvím něhož strany dokazují veřejnosti otevřenost k dialogu. Soudržnost politické strany má velký předpoklad prosazení volebního programu. Společné programové zájmy či východiska zabezpečují jednotu strany. Tato stranická jednota se označuje jako stranická disciplína (Mansfeldová a kol., 2005, s. 71).

V současné době dochází k poklesu volební účasti, neboť mnohé politické strany prochází obdobím přeměn. Dochází ke kartelizaci stranických systémů, což vede k nebezpečí podřízení politických stran státu, což má za následek, že strany nebudou respektovat zájmy voličů, ale zájmy samotných stran. To vede k propastnému rozdílu mezi politikou na národní úrovni a politikou na subnacionální úrovni. Dochází k tříštění mezi centrem a okrajem politiky (Čmejrek a kol, 2009, s. 5).

3.10.3 Stranicky orientované aktivity

Další skupinou, která je vymezena v rámci typologie politické participace, jsou stranicky orientované aktivity. Tyto aktivity jsou primárně zakotveny v členství v politické straně. Členskou základnu tvoří především skalní politici, kteří v rámci svých kompetencí navrhují různé návrhy, mají možnost hlasovat pro návrhy jiných členů a uzavírají dohody. Uvnitř každé politické strany se tudíž jedná o vnitrostranický volební systém. Prací politika je především jeho profese, která je vykonávána na plný úvazek, a s tím tedy spojené aktivity v rámci politické scény, shánění sponzorských darů, účast na nejrůznějších společenských, kulturních či sportovních akcích. V současné době jsou politické strany nuceny získávat čím dál větší množství finančních prostředků ze soukromé sféry (Mansfeldová a kol., 2005, s. 83).

Pojem strana je pojat jako název pro něco nového, pro novou věc. Termín se v oblasti politiky začal používat až v 16. století. V 18. století se na strany nahlíželo jako na nedůvěryhodné, neboť strany a frakce se významově prolínaly. Až během 19. století byly strany přijaty jako nástroj pro svobodnou vládu. Základ politické strany tvoří jednotlivec, skupina, ať už primární či sekundární, nebo také národní komunita (Sartori, 2005, s. 74–75).

Stranu tvoří i neangažovaní přívrženci, nezávislí členové, kteří se ztotožnili s platformou strany, včetně pozic uvnitř strany. Dalším pojetím je strana, která je atomizovaná, roztržštěná svým vůdcem, okolo kterého se shlukuje skupina členů. Většina politických stran má v rámci substranické úrovně své podpůrné skupiny, které tvoří jak neangažovaní přívrženci, tak atomizovaná oblast. Substranickou anatomii lze pojmut ze čtyř pohledů:

- organizační, kde je strana pojata jako těleso
- motivační, který nahlíží z pohledu užitečnosti, výhodnosti či prospěšnosti, zároveň na složení strany může záviset klientelistická struktura, které záleží na tom, jakou moc má skupina
- ideologický, který zahrnuje skupiny straníků, kteří spolu sdílejí názory, ideologický pohled se plně prolíná s motivačním pohledem
- pravolevý, což znamená samotný úhel pohledu vnímání, strany vysvětlují pouze to, co od nich samotných lze očekávat (Sartori, 2005, s. 84–88)

Velmi důležité pro fungování politických stran jsou finanční prostředky. Tyto prostředky lze rozčlenit na vlastní, což představují členské příspěvky od samotných členů politických stran. Dnešní politické strany nelze považovat za masové, takže z těchto příspěvků nemohou být strany financovány. Členské příspěvky vyšší než 50 000,- Kč musí strana začlenit do své výroční zprávy. Dalším finančním zdrojem mohou být příspěvky od poslanců, jež jsou členy dané politické strany. Ty představují na příklad část odměn či platu získaných v rámci jejich politické kariéry. Tyto příspěvky nelze brát jako automatický příjem, neboť se zakládají na dobrovolnosti jednotlivých aktérů. Dalšími ekonomickými příjmy jsou příjmy z prodeje, pronájmu majetku ve vlastnictví dané politické strany, bankovní příjmy v podobě přijatých úroků a příjmy z pořádání různých kulturních, sportovních a jiných společenských aktivit. Mezi další externí zdroje příjmů lze zahrnout příspěvky ze státního rozpočtu, které se odvíjejí od úspěchu ve volbách. Tyto příspěvky lze rozdělit na stálé příspěvky a na příspěvky za získání mandátu. Stálý

příspěvek činí 6 000 000,- Kč za rok pro politickou stranu, jež v uplynulých volbách do Poslanecké sněmovny obdržela 3 % hlasů a za dalších 0,1 % hlasů získá strana dalších 200 000,- Kč. Jestliže strana získá více než 5 % hlasů, pak obdrží ze státního rozpočtu celkem 10 000 000,- Kč bez možnosti získat další příspěvek. Příspěvek za mandát je 900 000,- Kč za poslance či senátora a za získání mandátu do krajského či obecního zastupitelstva obdrží strana 250 000,- Kč ročně. Dalšími externími příjmy jsou příjmy z podnikání politických stran, strany mohou založit obchodní společnosti či družstva. Dary a sponzoring představují další typ finančních prostředků založených na dobrovolnosti jednotlivých dárců. Tento typ finančních darů je podmíněn občanstvím ČR a trvalým bydlištěm v České republice (Poslanecká sněmovna 2013: dostupné z <https://www.transparentnivolby.cz/>, online cit. 2019-08-10).

3.10.4 Problémově orientované aktivity

Mezi problémově orientované aktivity patří především účast na povolených demonstracích, podpisy petic či bojkot určitého produktu. Mezi lidská práva patří zejména právo pokojně se shromažďovat a právo „*postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod*“ a petiční právo, týkající se věcí veřejných (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, Listina základních práv a svobod: dostupné z <https://www.psp.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Místní referenda lze považovat za jeden ze specifických nástrojů politické participace. Účast v referendu se negativně odráží v návaznosti na velikost obce (Nejdl, 2007, s. 38).

Petice jako součást problémově orientovaných aktivit

Podepisování petic je jedna z forem občanské participace a podílení se na veřejném životě. Petice se řídí dle zákona o právu petičním číslo 85/1990 Sb. účinného od 29. března 1990. Dle zákona má každý občan právo se obracet se svými žádostmi, návrhy a stížnostmi na orgány státní správy ve veřejném či společném zájmu. Prostřednictvím petic se nesmí zasahovat do nezávislosti soudu. Dále svým obsahem nesmí vyzývat k porušování ústavy a zákonů, nesmí popírat či omezovat osobní a politická práva občanů na základě jejich národnosti, pohlaví a rasy či politického smýšlení a náboženského vyznání, sociálního postavení, popuzovat k nenávisti či nesnášenlivosti, násilí a hrubé neslušnosti. Dle § 2 nesmí být činěny kroky k tomu, aby bylo někomu bráněno ve výkonu

petičního práva. Dle § 3 vede k sepsání petice petiční výbor, který není právnickou osobou. Členové petičního výboru si musí zvolit svého zástupce, který je starší 18 let a bude výbor zastupovat v rámci styku se státními orgány. Tento petiční výbor či občan podepisující danou petici může vyzvat další občany k podpisu petice, seznámil-li se s ní a souhlasí s ní. U podpisu občan taktéž uvede své jméno, příjmení a bydliště. Neobsahují-li další listy petice samotný obsah, musí být řádně označeny, jakou petici podporují. Další náležitost je jméno a příjmení osoby, která iniciovala danou petici, a zároveň jméno zástupce, který zastupuje petiční výbor v dané věci. Podpisové archy mohou být vystaveny na veřejně přístupných místech, k čemuž není potřeba souhlasu státního orgánu, a současně nesmí ohrožovat provoz na místních komunikacích a rušit veřejný pořádek. Petice je vždy v písemné podobě předložena orgánu státní správy k vyřízení. Tento orgán je dle § 5 odstavce 2 příslušného zákona povinen petici přijmout. V rámci místní příslušnosti je tento orgán povinen do pěti dnů postoupit petici místně příslušnému orgánu státní správy. O tomto kroku musí podatele petice vyrozumět. Po přijetí petice je státní orgán povinen přezkoumat její obsah a do 30 dnů písemně vyrozumět podatele o stanovisku a způsobu vyřízení této petice (Zákon č. 85/1990 Sb.: dostupné z <https://zakonyprolidi.cz/>, online cit. 2019-08-10).

3.10.5 Občansky orientované aktivity

Kořeny neziskových organizací lze hledat až v období národního obrození. Jsou reprezentovány účastí v kulturních, vzdělávacích nebo uměleckých spolcích či sdruženích. Značný rozkvět doznaly v prvním období samostatného českého státu. V období po 2. světové válce, spíše po roce 1948 byl do značné míry redukován počet těchto organizací. V této době stát značně organizoval a kontroloval volnočasové aktivity dětí, mládeže, dospělých i seniorů. V 70. letech minulého století došlo k dalšímu zvýšení kontroly těchto organizací (Mansfeldová a kol., 2005, s. 84).

Členství v nejrůznějších organizacích představují občansky orientované aktivity, které jsou reprezentovány především sportovními kluby, kulturními organizacemi, členstvím v odborových organizacích, odborných či profesních komorách či náklonností k náboženské či jiné dobrovolné organizaci. Jsou to především neziskové organizace, které jsou zastoupeny v Nekolově typologii a hrají nezastupitelnou roli ve sdružování a participaci občanů v politicko-společenském životě těchto organizací či spolků, v nichž se řeší nejrůznější problémy týkající se dané organizace či spolku. Tento způsob

představuje aktivní podíl na rozhodovacím procesu na subnacionální či národní úrovni. Vzhledem ke spolupráci mezi těmito neziskovými organizacemi a státem lze tuto považovat za velmi prospěšnou, neboť na subnacionální úrovni se jedná mnohdy o rozvoj samotné obce, čímž dochází k zapojování a spolupráci v rámci vyššího územního celku. Jedním z benefitů občanů je učení se novým formulacím prosazování svých názorů v rámci diskuze a vystupování na veřejnosti. Zvyšují se jejich schopnosti, což vede ke zvyšování sociálního kapitálu. Další rolí je role servisní, neboť tyto organizace zajišťují takové služby, které jsou poskytovány určitým skupinám lidí, jež nemohou své potřeby zajistit v jiném prostředí. Lze v tomto spatřovat, že tyto organizace scelují mezery v prostředí, které zabezpečuje služby v rámci společnosti. De facto tyto organizace zajišťují skutečné potřeby svých občanů, pracovní místa v oblasti služeb a zároveň zajišťují integraci ve společnosti. Účastí v těchto organizacích reprezentují občané své zájmy a potřeby (Mansfeldová a kol, 2005, s. 83).

Členství občanů v těchto neziskových organizacích je ustanoveno samotnými stranami nikoli zákonem. Zjišťování členství je prostřednictvím průzkumu populace. Dle Mansfeldové dochází ke kategorizaci těchto neziskových organizací. Prvním typem je klientský typ neziskových organizací, který charakterizuje především nižší administrativní schopnost. Řídící a rozhodovací funkce jsou směřovány k jedné osobě, přenášení vazeb na jiné neziskové organizace i se státem, nedostatečná komunikace s dárci a cílovou skupinou. Druhou kategorií je moderní typ neziskových organizací, které charakterizuje především prospěšné administrativní zajišťování finančních prostředků. Striktně daná struktura řízení a rozčlenění funkcí, fungující komunikace v rámci organizační struktury, pravidelná komunikace s dárci finančních prostředků a v neposlední řadě flexibilita reakcí při změně zájmů vede k úspěšnému řízení těchto organizací (Mansfeldová a kol, 2005, s. 93).

Neziskové organizace převzaly úlohu mobilizačního aktéra a reprezentují především dobrovolné zájmové organizace. Nový typ neziskových organizací je představován Centrem pro komunitní práci, jehož cílem je zvýšení zájmů občanů o rozhodovací procesy ve věcech, které se týkají jich samotných. Tento typ neziskových organizací je považován za část občanské společnosti, která má vliv na udržování demokratické politické kultury (Čermák, 2011, s. 53).

Občanské sdružení a spolky

Za občanské sdružení a spolky lze považovat korporace, které sdružují osoby se společnými zájmy. Dle nového občanského zákoníku lze za tato sdružení považovat samosprávný a dobrovolný svazek. Dle Listiny základních práv a svobod je právo na sdružování jedním ze základních politických práv, na které má nárok každý občan České republiky. Základním právním předpisem, který upravuje postup vzniku a zániku sdružení, je zákon o sdružování občanů číslo 83/1990 Sb. Registrace občanského sdružení se provádí zápisem u ministerstva vnitra a nabývá účinnosti dnem právní moci rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR (Skovajsa a kol., 2010, s. 194).

Obecně prospěšné společnosti

Základním posláním obecně prospěšné společnosti je poskytovat obecně prospěšné služby a provádět doplňkové činnosti, prostřednictvím nichž mohou obecně prospěšné společnosti žádat o dotace ze státního fondu či rozpočtu státu a kraje. Základním právním předpisem je zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, který byl upraven zákonem číslo 89/2012 Sb. Novela zákona upravuje statutární orgán, a tím je ředitel. Dále omezuje získávání dotací na jeden projekt financovaný z jednoho zdroje. V rámci novely byla ponechána možnost vložení finančních prostředků získaných poskytováním služeb zpět do rozvoje společnosti. Tyto finanční prostředky nelze použít jako rozdělení hospodářského výsledku. Obecně prospěšné společnosti se zakládají písemnou smlouvou mezi zakladateli, či notářským zápisem a dnem, kdy byl proveden zápis do rejstříku obecně prospěšných společností, který se provádí do 90 dnů od založení. Orgány tvoří správní rada, dozorčí rada a ředitel, který je zároveň zaměstnancem společnosti a přináší mu odpovědnost plynoucí z činnosti obecně prospěšné společnosti (Skovajsa, 2010, s. 203–209).

Církev a náboženství

Církev a náboženství měly v historii české společnosti nezastupitelnou roli. V období středověku byla reprezentována katolickou a protestantskou církví. Církev zřizovala charitativní instituce. V období osvícenství byla církev ovlivněna zejména josefínskými reformami. V období 19. a 20. století měla církev nezastupitelnou roli v oblasti poskytování sociálních služeb, zejména poskytováním vzdělání či péčí o umírající. V průběhu 20. století měla církev ztížené možnosti poskytování duchovních

služeb. V polistopadovém období opět roste role církve. V současné době ji reprezentuje především Česká katolická charita, která vznikla v roce 1922. V poválečném období dochází ke zvýšení vládního dohledu nad její působností. Následně byla tato charita zcela uzavřena. Až po roce 1989 dochází k obnovení činnosti pod názvem Charita České republiky, jež je v současné době jako jedna z největších na území České republiky. Další je Diakonie Českobratrské církve evangelické, která vznikla v roce 1903, a která byla také v období po druhé světové válce zrušena. Svoji činnost obnovila po listopadové revoluci roku 1989. Další mezinárodní náboženskou organizací s působností na území České republiky, která se zaměřuje na humanitární a rozvojovou pomoc, pomoc při živelných katastrofách, je ADRA. Nadace vznikla v roce 1992 a občanské sdružení ADRA ČR až v roce 1994, je považována oproti dvěma předchozím za mladou, ale prostor, ve kterém působí, čítá zhruba 23 zemí světa (Skovajsa, 2010, s. 49–50).

Odborové organizace

Základním právním předpisem v polistopadovém období je zákon o sdružování občanů, který byl zákonem číslo 300/1990 Sb. změněn. Dalšími právními předpisy jsou zákon o kolektivním vyjednávání číslo 2/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákoník práce. Odborové organizace mají právo na získávání informací od zaměstnavatelů, státních orgánů, právo spolurozhodovat v rámci fondu kulturních a sociálních potřeb, právo na kontrolu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci či převádění pracovníků na jinou práci a jiné. Pracovník, který je členem odborové organizace, má možnost volby v občansko, rodinně, pracovněprávním sporu mezi vlastním advokátem či obecným zmocněncem nebo právníkem vlastní odborové organizace. Stávky, které vznikly z velké většiny z popudu odborových organizací, byly mimo zákonnou sféru. Zásadní zlom nastal výrokem Nejvyššího soudu, kdy tento ve svém rozhodnutí konstatuje, že v rámci uzavřené kolektivní smlouvy lze vykonat stávku (Mansfeldová a kol, 2005, s. 25–27).

3.11 Spolupráce svazků s obcemi

Za další spolupráci obcí v mezinárodním kontextu je možné považovat spolupráci s obcemi jiných států. Tato spolupráce je upravena zákonem o obcích číslo 128/2000 Sb. Obsahem smluv je vzájemná spolupráce. V rámci přeshraniční spolupráce je tato významná z pohledu rozvoje vzájemných vztahů a uplatňování rozvoje společnosti v kulturní oblasti. Přeshraniční spolupráce je upravena Evropskou úmluvou o přeshraniční

spolupráci mezi územními společenstvími a úřady, ke které Česká republika přistoupila v roce 1998 (Čermák, 2011, s. 21).

Partnerství v rámci participace lze považovat za nejvyšší stupeň, neboť občany participující lze považovat za rovnoprávné partnery samosprávných orgánů při implementaci veřejné politiky. Dalším typem partnerství je účastenství ve formalizovaných orgánech, složených ze zástupců různých sektorů, které se podílejí na veřejné správě. Za jeden z participujících orgánů na lokální úrovni lze považovat Místní akční skupiny, které jsou utvářeny zástupci veřejné správy, podnikatelských subjektů a občanského sektoru. Specifickým partnerstvím je Public Private Partnership (Nejdl, 2007, s. 29).

Spolupráce obce a zájmového sdružení právnických či fyzických osob je na úrovni občanskoprávních vztahů. Spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem je označována jako Public Private Partnership (dále jen PPP). Tato spolupráce je využívána především v oblasti podávání veřejných zakázek, a to zejména ve stavebnictví, dopravní infrastruktúře a poskytování veřejných služeb. Důvod této spolupráce je spatřován především v ekonomické výhodnosti pro obě zúčastněné strany. Obec vystupuje v pozici veřejného zadavatele a subjekt soukromého sektoru jako soukromý partner, kteří mezi sebou uzavírají smlouvu na poskytování veřejných služeb či provedení určitých prací. Veřejný zadavatel si ponechává právo na kontrolu. Rizika spojená s hospodařením se dělí mezi oba subjekty. Dohled nad PPP provádí Ministerstvo financí ČR (Čermák, 2011, s. 22–25).

Místní akční skupiny (dále jen MAS) představují organizace podporující rozvoj venkova a zemědělství a poskytují podporu v rámci získávání dotací z Evropské unie. MAS sdružují území, které má celkem od 10 000 do 100 000 obyvatel. Členy nemohou být města, která mají více než 25 000 obyvatel (Čermák, 2011, s. 26).

Místní agenda 21 (dále jen MA21) a síť Zdravých měst jsou další spoluprací na meziobecní úrovni. Vznikají z podnětu programu obcí, které v rámci svého rozvoje uplatňují trvale udržitelné řešení problémů. MA21 vzniká z podnětu místních politiků, obecního zastupitelstva, organizací či skupin občanů. Hlavním cílem je zlepšování kvality života a udržitelný rozvoj obce. Národní síť Zdravých měst je sdružení obcí, samospráv, které spatřují své prioritní cíle především v zapojení veřejnosti do procesů, které se zabývají rozhodováním a podporují zdravý životní styl svých obyvatel (Čermák, 2011, s. 27).

3.12 Překážky participace a partnerství

Bariéry participace a partnerství jsou v České republice definovány jako:

- neschopnost aktérů efektivně se podílet na aktivitách partnerství – do této sféry lze zahrnout nedostatečné vzdělání občanů obce. Tato bariéra představuje skutečnost, při níž veřejná správa očekává od svých partnerů náklady, kdy jsou vynaloženy prostředky na projekty potřebující velké časové nároky, které zvyšují nároky na vzdělání.
- necitlivý přístup veřejné správy a jejich úředníků, jež jsou organizátory partnerských projektů týkajících se komunitních záležitostí.
- externí faktory, které ovlivňují přizpůsobení se místním podmínkám. Za značnou překážku lze považovat audit či měření výkonu.
- nejasnost prvotního zadání a pokynů týkajících se komunitní aktivity v programech. Důležitá je návaznost programu k cíli.
- rezistence institucí – neschopnost municipalit překlenout stereotyp při poskytování veřejných služeb (Čermák, 2011, s. 57–58).

4 VLASTNÍ PRÁCE – CHARAKTERISTIKA MĚSTA DOMAŽLICE

4.1 Historie města

První zmínky vztahující se k osídlení oblasti v okolí města Domažlice jsou datovány do 13. - 12. století před naším letopočtem. Roku 1803 byly objeveny mohyly v okolí obce Milavče jejími obyvateli Záhoříkem a Langem. Byly zde nalezeny ostatky a bronzový vozík, který svým stářím spadá do období sídel obyvatel popelnicových polí. Tento vozík je v současné době vystaven v Národním muzeu v Praze. Hranice českého státu se počaly utvářet na přelomu 9. a 10. století našeho letopočtu za vlády Přemyslovců. Hradiště Tuhošť znamená v německém názvosloví Taus, což v českém překladu znamená Domažlice. Roku 993 jsou datovány první dochované zmínky o městě Domažlice, nazývané jako osada Domasilice (Procházka, Milavče, 1997, s. 7–8).

Královské město vzniklo ve 13. století za vlády Přemysla Otakara II. Základem města bylo ulicové náměstí, které bylo v té době neobvyklé. Věž tvořila dominantu tehdejšího města a tato dominanta zůstává i do dnešní doby. Jan Lucemburský roku 1331 udělil městským radním právo na svobodnou volbu rychtáře. Rychtář v té době společně s městskou radou město spravovali (Procházka, Domažlice město, 1993, s. 11–13).

Roku 1341 byly položeny základy jednomu z nejstarších pivovarů ve střední Evropě, který byl po 750 letech zrušen, a v současné době dochází k jeho rekonstrukci a obnově. Tato historická budova sousedí s další dominantní budovou, základní školou, která byla založena na přelomu 19. a 20. století (Procházka, Domažlice město, 1993, s. 27).

V roce 1431 proběhla na kopci Baldov nad Domažlicemi bitva mezi husitskými a křižáckými vojsky. Husité tuto bitvu vyhráli a křižáci byli nuceni prchnout. Křižácký ústup symbolizuje památník ve tvaru kardinálského klobouku nad obcí Kout na Šumavě (Procházka, Domažlice město, 1993, s. 15).

V době pobělohorské v 17. století došlo k úpadku města, bylo pokutováno a došlo k odnětí majetku. V té době došlo k rekatolizaci obyvatel. Jan Jiří Beran, primus domažlický, spravoval město ve svůj prospěch. Následně byl prohlášen za císařského rychtáře (Procházka, Domažlice město, 1993, s. 20).

K obnově města došlo až v 19. století. V roce 1848 po vyhlášení ústavy našly ve městě útočiště mnohé známé osobnosti, mezi něž patřil na příklad Jaroslav Vrchlický

či Božena Němcová. V té době byla započata výstavba několika významných budov. Roku 1871 bylo založeno místní gymnázium (Procházka, Domažlice město, 1993, s. 27).

4.2 Regionální vymezení

Město Domažlice leží na souřadnicích 49°26'25" severní šířky a 12°55'48" východní délky v nadmořské výšce 428 metrů. Město se nachází v Plzeňském kraji NUTS 3 (CZ032), okres LAU 1 Domažlice (CZ0321), obec LAU 2 (CZ 0321 553425). Rozkládá se na rozloze 24,61 km² v regionu Soudržnosti Jihozápad a je obcí s rozšířenou působností. K 1. 1. 2019 má 11 233 obyvatel (Město Domažlice: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

4.3 Charakteristika města

4.3.1 Demografická charakteristika

Z pohledu demografického hlediska se začaly Domažlice od roku 1970 rozšiřovat. Důvodem byla značná bytová výstavba, která do okresního města přilákala mnoho nových obyvatel. V tomto roce žilo ve městě celkem 8 825 lidí. O deset let později, v roce 1981, dochází ke zvýšení počtu obyvatel o 22,85 % na 11 439. V 90. letech se růst počtu obyvatel zpomaluje a oproti předchozímu období, tedy roku 1981, roste jen o pouhých 0,82 % na 11 534 obyvatel. V roce 2001 již dochází k poklesu počtu obyvatel, a to o celá 4 % na 11 045 obyvatel. Při posledním sčítání obyvatel Českým statistickým úřadem v roce 2011 dochází opět k dalšímu poklesu obyvatel o 0,072 % na 11 037 obyvatel. V současné době došlo k navýšení počtu obyvatel o 1,74 % na 11 233 obyvatel.

Tabulka 1 Přehled o počtu obyvatel v Domažlicích v letech 1971 – 2018

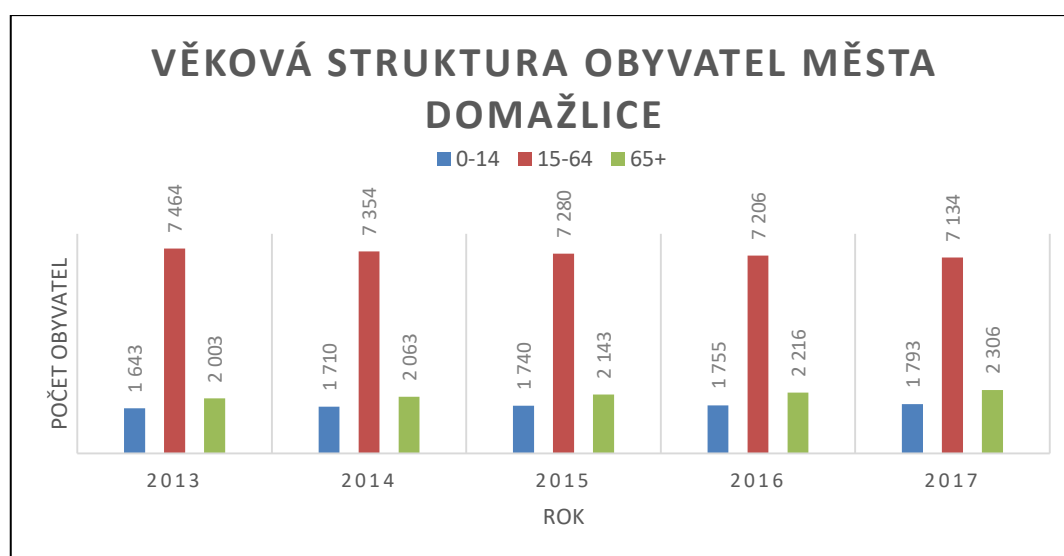
Počet obyvatel						
rok	1971	1981	1991	2001	2011	2018
počet	8 825	11 439	11 534	11 045	11 037	11 233

Zdroj 1: Český statistický úřad, dostupné na www.czso.cz

U věkové struktury obyvatel města převládá věková skupina produktivně činného obyvatelstva ve věku od 15 do 64 let. Z pohledu vývoje, kdy data byla získána z Českého statistického úřadu – ze Statistické ročenky Plzeňského kraje v uvedeném období od roku 2013 do roku 2017, jsou tato data plně souhrnná a lze zjistit, že věková skupina nezletilých

ve vývoji sledovaného období vzrostla o 150 obyvatel. V rámci nejvíce zastoupené skupiny – produktivně činného obyvatelstva, se z pohledu vývoje snižuje, a to o 330 obyvatel. Obyvatelé ve věkové skupině 65+ mají jako skupina nezletilých zvyšující tendenci, a to o 303 obyvatele. Lze tedy z pohledu struktury usoudit, že celkově produktivně činné obyvatelstvo táhnoucí ekonomické aktivity se snižuje a naopak další dvě skupiny produktivně nečinných obyvatel se zvyšují (Český statistický úřad: dostupné z <https://www.czso.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Graf 1 Věková struktura obyvatel města Domažlice

Zdroj 2: Český statistický úřad, dostupné na www.czso.cz

4.3.2 Městský úřad

Městský úřad v Domažlicích je obcí s rozšířenou působností dle zákona číslo 314/2002 Sb. o stanovení obcí s rozšířenou působností. Městský úřad na základě zákona plní úkoly jak v samostatné, tak v přenesené působnosti. V rozhodovacím procesu ve věcech samostatné působnosti odpovídá zastupitelstvu a radě města a ve věcech přenesené působnosti dozoru Krajského úřadu Plzeňského kraje. Městský úřad v současné době zaměstnává celkem 110 zaměstnanců, kteří jsou pracovně zařazeni do následujících odborů: kancelář starosty, správní, informační a komunikační technologie a geografický informační systém, správa majetku, finanční, výstavba a územní plánování, doprava,

obecní živnostenský úřad, sociální věci a zdravotnictví a životní prostředí (Město Domažlice: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

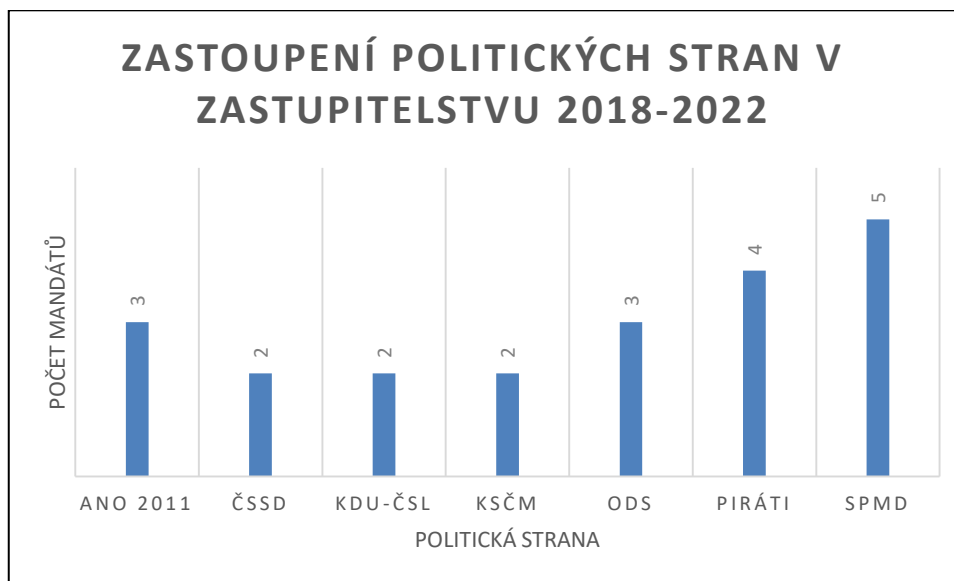
4.3.3 Orgány města Domažlice

Zastupitelstvo města

Zastupitelstvo tvoří 21 členů, kteří byli řádně zvoleni v komunálních volbách v říjnu 2018. Všichni jsou neuvolněnými členy. Velkou novinkou oproti minulým volebním obdobím je, že současného starostu zastupují dva místostarostové. Starosta a dva místostarostové jsou uvolněnými členy a vykonávají svůj mandát na plný úvazek. Zastupitelstvo svolává a řídí starosta města, pouze v nepřítomnosti starosty v průběhu jednání tuto funkci přebírá místostarosta, popřípadě určený člen rady města. Rada města připravuje program jednání zastupitelstva. Všichni členové zastupitelstva, rady a výborů mají právo předkládat návrhy k projednávání. V průběhu projednávání věcí mají občané právo vyjadřovat svá stanoviska. V takovém případě musí občan vyplnit u zapisovatelky přihlášku k diskusi. Toto právo přináležejí pouze občanům, kteří mají trvalé bydliště v Domažlicích či Havlovicích a občanům vlastnících v daných obcích nemovitost. Tyto skutečnosti musí při zápisu doložit buď předložením průkazu totožnosti, či výpisem z katastru nemovitostí. Hlasování členů v současné době probíhá veřejnou či tajnou volbou pomocí elektronického hlasovacího zařízení. K platnému usnesení či rozhodnutí je třeba, aby hlasovala nadpoloviční většina všech zastupitelů (Město Domažlice: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Graf 2 Zastoupení politických stran v zastupitelstvu

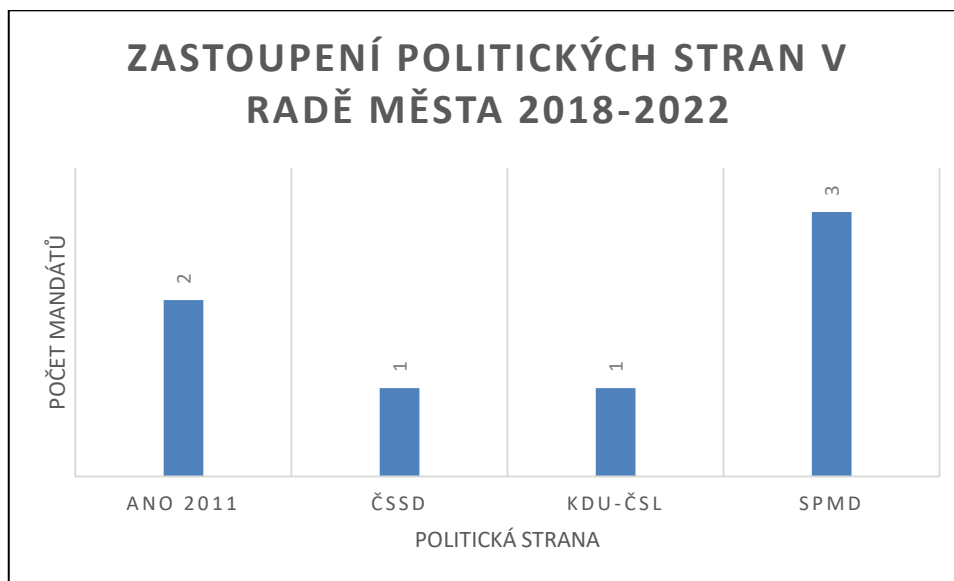
Zdroj 3: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz

Ve volebním období 2018 – 2022 jsou zastoupeny všechny parlamentní strany téměř stejným počtem zastupitelů, pouze ANO 2011 a ODS se podílí třemi zastupiteli a zbylé parlamentní strany jako je ČSSD, KDU-ČSL a KSČM mají dva zastupitele. Pirátská strana je druhou nejsilněji zastoupenou politickou stranou. Tato má čtyři křesla. Nejsilnějším uskupením je SPMD, které má v tomto volebním období v zastupitelstvu celkem pět křesel. Vzhledem k utvořené koalici „Trojblok“ mezi Piráty, ČSSD a ODS, kdy toto uskupení získalo celkem devět zastupitelů z 21, lze očekávat napjaté rozhodování v rámci zastupitelstva.

Rada města

Rada má sedm členů včetně starosty a dvou místostarostů. Radu svolává starosta města, obvykle jedenkrát za dva týdny. Podklady předkládá tajemník města. Všichni členové rady mají právo předkládat další návrhy k projednání. Starosta, popřípadě místostarosta či pověřený člen rady města řídí průběh jednání. Usnesení rady města je platné při souhlasném vyjádření nadpoloviční většiny všech členů rady (Město Domažlice dostupné: z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Graf 3 Zastoupení politických stran v radě města 2018 – 2022

Zdroj 4: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz

V radě města má nejsilnější zastoupení SPMD, které má celkem tři radní. Politické hnutí ANO 2011 má dva radní a další dvě parlamentní strany ČSSD a KDU-ČSL mají po jednom radním.

Výbory a komise

Zastupitelstvo zřizuje povinně finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor tvoří celkem jeden předseda a osm členů. Finanční výbor v rámci svých pravomocí kontroluje hospodaření s majetkem města a finančními prostředky a dále plní další úkoly, kterými byl pověřen zastupitelstvem města. Kontrolní výbor tvoří celkem devět členů, z nichž jeden je předseda výboru. Kontrolní výbor v rámci své pravomoci kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady města a dále plní kontrolní úkoly, kterými byl pověřen zastupitelstvem obce. O své kontrole výbor provede zápis, ve kterém je zaznamenáno, co bylo v rámci kontroly kontrolováno. Dalšími zastupitelstvem zřízenými výbory jsou výbor pro školství, mládež a sport, pro kulturu a cestovní ruch, pro spolupráci s partnerskými městy a pro věci sociální. Rada zřídila komise SPOZ, výběrovou, pro životní prostředí, pro regeneraci MPR a státní památkovou péči, bytovou a pro strategický rozvoj, dopravu a bezpečnost (Město Domažlice: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

5 VÝSLEDKY

V návaznosti na Nekolovu stať „*Politická participace a efektivita vládnutí*“ byla stanovena úroveň a kvalita občanské participace města Domažlice. Byly stanoveny čtyři oblasti participace, a to hlasování, stranicky orientované aktivity, problémově orientované aktivity a občansky orientované aktivity. Na základě těchto oblastí jsou shrnuty ukazatele, které jsou následně zhodnoceny.

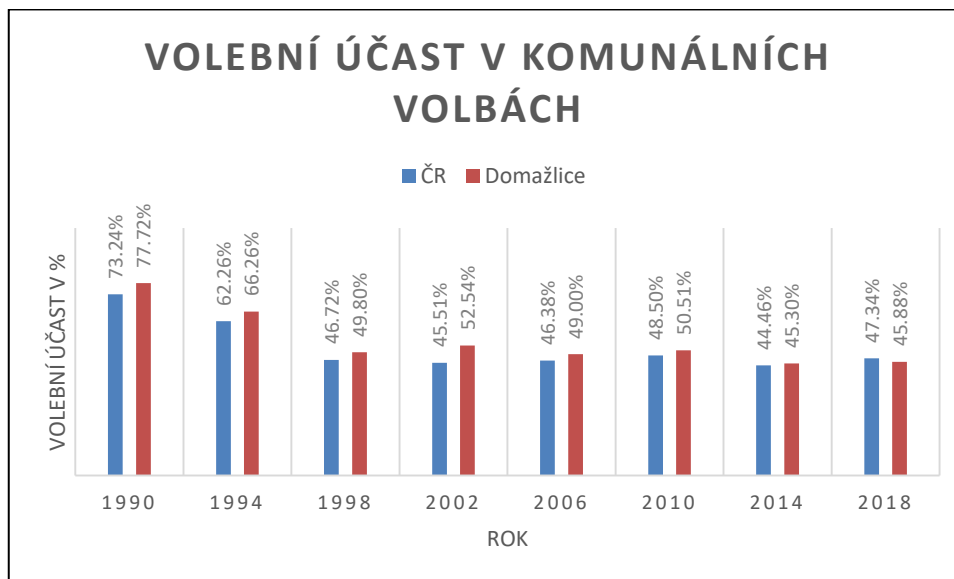
5.1 Hlasování

Na základě hlasování jsou stanoveny okruhy občanské participace. Jsou to především volební účast občanů města v komunálních volbách, ve volbách do Poslanecké sněmovny a Senátu, do krajských zastupitelstev, Evropského parlamentu a v prezidentských volbách. Volební účast je vždy hodnocena s celorepublikovou účastí a to od roku 1990 až do posledních komunálních voleb v roce 2018.

5.1.1 Komunální volby

V prvních volbách po listopadu v roce 1990 došlo k uvolnění politického napětí v celé České republice a dochází k uvolnění politické moci, což dokládá historicky nejvyšší volební účast ve volebním obvodu města Domažlice. V Domažlicích je tato volební účast dokladována 77,72 %. V porovnání s prostorem celé České republiky je volební účast vyšší o 4,24 %. V následujících letech se volební účast voličů drží nad celorepublikovým průměrem. Pouze v posledních komunálních volbách dochází k ochlazení zájmů občanů o politické dění či lze toto spatřovat v nechuti voličů jít k volbám, nebo je toto způsobeno rozvraty uvnitř politických stran, které se v roce 2018 prohloubily až do roku 2019 a přerostly v celorepublikový problém a v politickou krizi. Pouze ve volebním období roku 2018 dochází k poklesu volební účasti oproti celorepublikové o 1,46 %. Z výsledků lze zjistit, že vývoj volební účasti obyvatel města kopíruje celorepublikovou úroveň a pohybuje se těsně nad hranicí této volební účasti.

Graf 4 Volební účast v komunálních volbách v letech 1990 až 2018

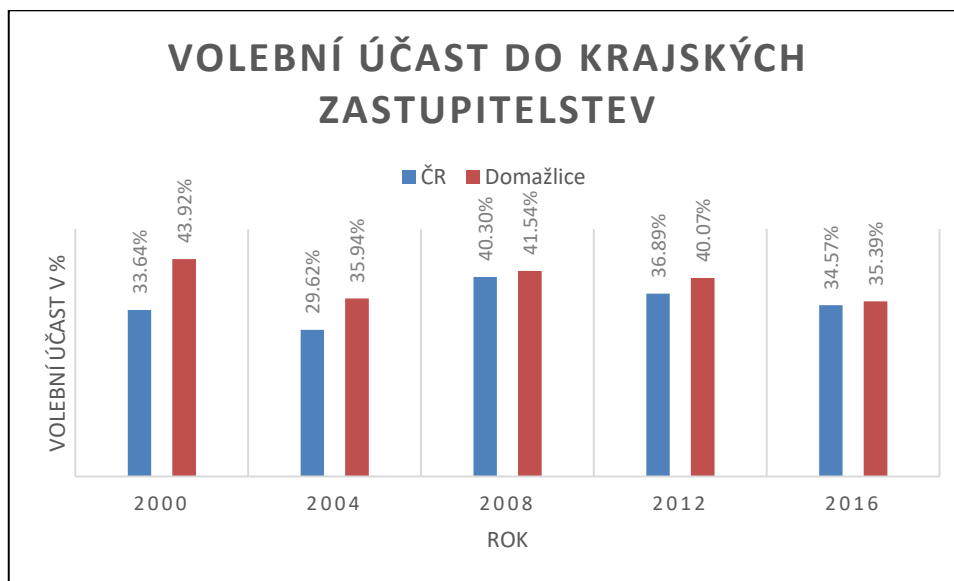
Zdroj 5: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz

5.1.2 Volby do krajských zastupitelstev

První volby do krajských zastupitelstev se uskutečnily v roce 2000, a jelikož se jednalo o první volby, nebyla volební účast na celorepublikové úrovni nikterak velká. Toto dokladuje volební účast ustálená na 33,64 %. V Domažlicích byla tato účast vyšší o 10,28 %, což představuje 43,92 %. V následujícím volebním období roku 2004 byla volební účast na celorepublikové úrovni 29,62 % a v Domažlicích 35,94 %. Zde se opět projevil zájem obyvatel města o zastupitele do krajského zastupitelstva Plzeňského kraje, který byl o 6,32 % vyšší než celorepubliková účast. V roce 2008 byla na obou úrovních nad 40 %. V následujících volebních obdobích jak v roce 2012, tak v roce 2016 vždy tato s odstupem času klesá na obou úrovních. V roce 2012 činil rozdíl mezi oběma úrovněmi celkem 3,18 % ve prospěch Domažlic a v roce 2016 se tento rozdíl snížil, i tak byla volební účast v Domažlicích vyšší o 0,82 %.

Z následujících získaných dat lze zjistit, že volební účast v celém zkoumaném období je na lokální úrovni vyšší než na úrovni celorepublikové. To potvrzuje, že zájem o místní politickou scénu je na nižší úrovni vyšší než na celorepublikové úrovni. V roce 2000 byla účast obyvatel města Domažlice historicky nejvyšší a v posledním volebním období došlo opět k historicky nejnižší účasti na lokální úrovni.

Graf 5 Volební účast do krajských zastupitelstev v letech 2000 až 2016

Zdroj 6: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz

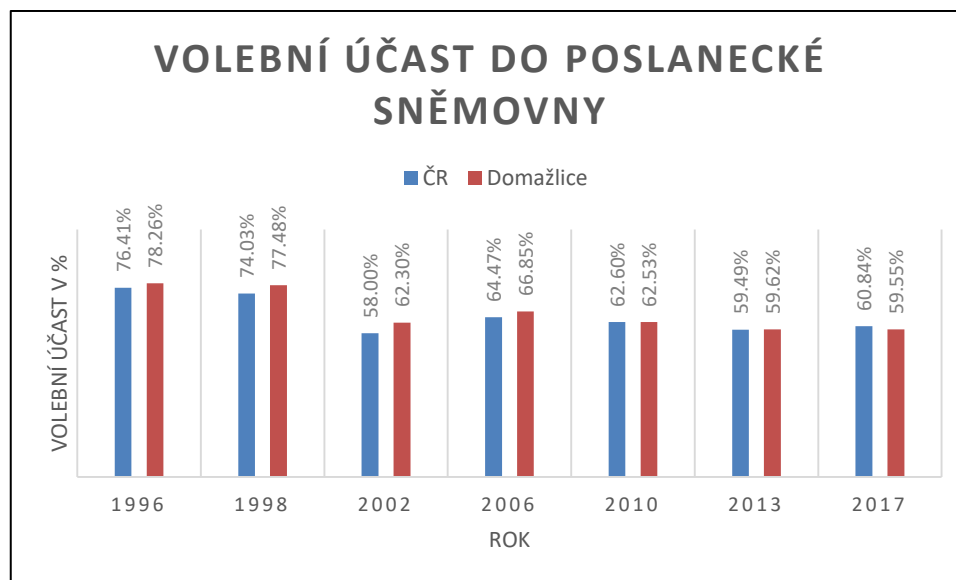
5.1.3 Volby do Parlamentu ČR

Volby do Poslanecké sněmovny

Volby do Poslanecké sněmovny konané v roce 1996 provázela velká volební účast na celonárodní úrovni, kdy se účastnilo voleb celkem 76,41 % právoplatných voličů. V Domažlicích byla volební účast ještě o něco vyšší, o 1,85 %, činila 78,26 %. V následujícím volebním období došlo k mírnému propadu volební účasti, a to na celorepublikové úrovni o 2,38 % a v Domažlicích o 0,78 %. V roce 2002 došlo k velkému propadu volební účasti jak na celorepublikové, tak na místní úrovni. Na celorepublikové úrovni se jednalo celkem o 16,03 % a na úrovni města Domažlice došlo také k propadu o 15,18 % voličů. Od roku 2006 došlo k mírnému zvýšení volební účasti na obou úrovních. Na celorepublikové o 6,47 % a na úrovni města o 4,55 %. V roce 2010 dochází ke stejnému trendu jako v roce 2002, a to k opětovnému poklesu volební účasti. Účast voličů jak na celorepublikové, tak na úrovni města je zhruba stejná, pouze u Domažlic je tato o 0,07 % nižší. V roce 2013 dochází opět k poklesu účasti občanů ve volbách na obou úrovních a zase je zaznamenána téměř stejná volební účast na obou úrovních, pouze u celorepublikové došlo oproti Domažlicím k poklesu o 0,14 %. V následujícím volebním roce 2017 došlo k mírnému vzestupu volební účasti

na celorepublikové úrovni, a to o 1,36 %. Na úrovni města došlo k opětovnému snížení o 0,07 %.

Graf 6 Volební účast do Poslanecké sněmovny

Zdroj 7: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz

V prvních volebních letech byla vyšší volební účast v Domažlicích ve srovnání s celorepublikovým průměrem, což mohlo být způsobeno uvolněním politických poměrů ve státě a uvědomování si svobodné, tajné volby zákonodárců, jež budou zastupovat celou politickou veřejnost. S rozvojem demokracie se tento trend změnil a v Domažlicích dochází od roku 2006 až do současnosti k poklesu zájmu voličů o volby do Poslanecké sněmovny. Pouze ve dvou volebních obdobích, a to v roce 2010 a 2013 došlo ke kopírování volební účasti obyvatel města s celorepublikovou účastí, kdy obě úrovně byly téměř identické a lišily se pouze o několik setin procentního bodu.

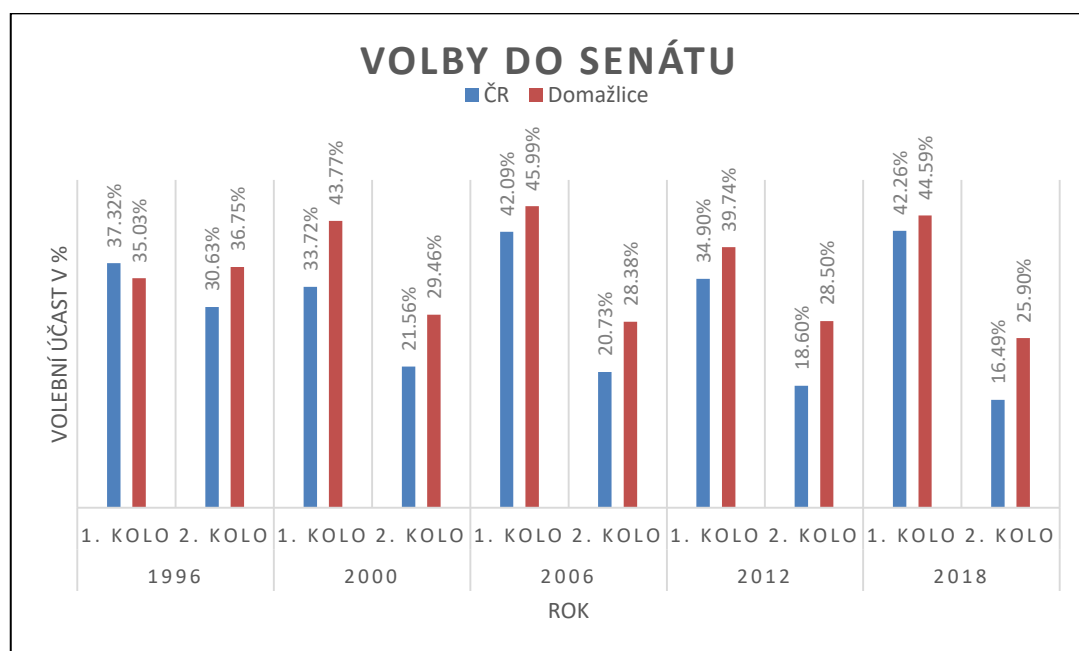
Volby do Senátu

Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky upravuje volby do Senátu. První volby proběhly v roce 1996, kdy si voliči vybrali své senátory na dobu volebního období šesti let. Poté se každých šest let volí jedna třetina zákonodárského sboru a volba je vždy dvoukolová, kdy do druhého kola postupují dva kandidáti, kteří v prvním kole obdrželi nejvíce hlasů. Z druhého kola vzejde vítěz, který získává mandát do Senátu. V roce 1996 většina voličů zastávala názor, že Senát je nadbytečný, proto se celkově

volební účast ve volbách senátorů pohybovala pod 50 %. V prvním kole je vždy účast vyšší než v kole druhém. Nejvyšší volební účast byla v 1. kole v roce 2006, kdy se obou kol zúčastnilo na celorepublikové úrovni 42,09 % voličů, což je druhá nejvyšší účast v historickém kontextu. Nejvyšší účast byla v tomto kole v roce 2018, kdy dosahovala téměř 42,26 % všech voličů. V Domažlicích byla nejvyšší účast v prvním kole roku 2006, kdy dosáhla téměř 46 %. V posledních volbách byla účast historicky nejnižší ve druhém kole. Na celorepublikové úrovni činila 16,49 % a na úrovni Domažlic 25,90 %.

Volební účast v Domažlicích byla pouze v prvním kole roku 1996 nižší než celorepubliková, kdy rozdíl činil 2,29 %. Od roku 1996 do roku 2018 byla vždy volební účast vyšší v prvním kole na obou srovnávaných úrovních a z pohledu časového vývoje lze zjistit, že volební účast v druhém kole se vždy pohybuje pod polovinou volební účasti v kole prvním. V druhém kole a v následujících volbách v obou kolech byla volební účast v Domažlicích vždy vyšší, což značí, že voliči Domažlic si uvědomují důležitost toho institutu.

Graf 7 Volby do Senátu

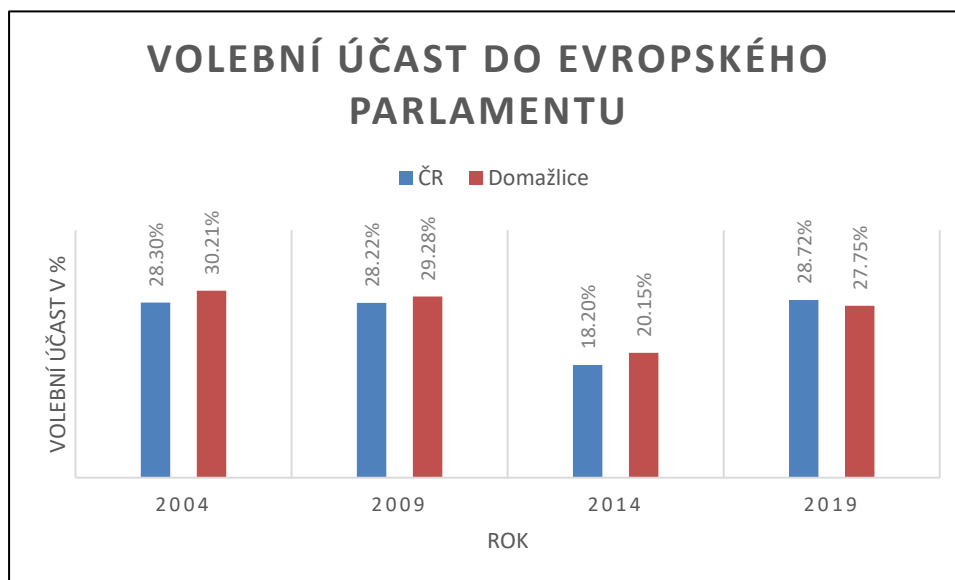
Zdroj 8: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz

5.1.4 Volby do Evropského parlamentu

Poprvé šli občané jak České republiky, tak města Domažlice k volebním urnám do Evropského parlamentu v roce 2004. V tomto roce byla na celém území České republiky volební účast 28,30 %. Občané města projevíli zájem o Evropský parlament,

a tak se oproti celorepublikové účasti tato zvýšila o 1,89 % na 30,21 %. Za dalších pět let, tedy v roce 2009, byl celorepublikový zájem o Evropský parlament téměř stejný a k volebním urnám přistoupilo celkem 28,22 % občanů. V tomto roce byla účast občanů města Domažlic nižší oproti předchozímu roku 2004 o 0,93 %. Oproti celorepublikové účasti byla tato opět vyšší zhruba o 1,06 %. V roce 2014 došlo k velkému propadu volební účasti jak na celorepublikové úrovni, tak na úrovni města. Na celorepublikové úrovni došlo k poklesu o 10,02 % a na úrovni města k poklesu o 9,13 %. V následujících volbách v roce 2019 došlo opět k oživení zájmu voličů o Evropský parlament. Na celorepublikové úrovni došlo k vzestupu volební účasti o 10,52 % a na úrovni měst Domažlice došlo také k vzestupu o 7,6 %. Vzhledem k tomu, že volby do Evropského parlamentu se konaly pouze ve čtyřech případech, došlo až v posledním volebním roku k nižší volební účasti na úrovni města Domažlice oproti celorepublikové. Ta byla pouze v roce 2019 nižší o 0,97 % oproti celorepublikové.

Graf 8 Volební účast do Evropského parlamentu

Zdroj 9: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz

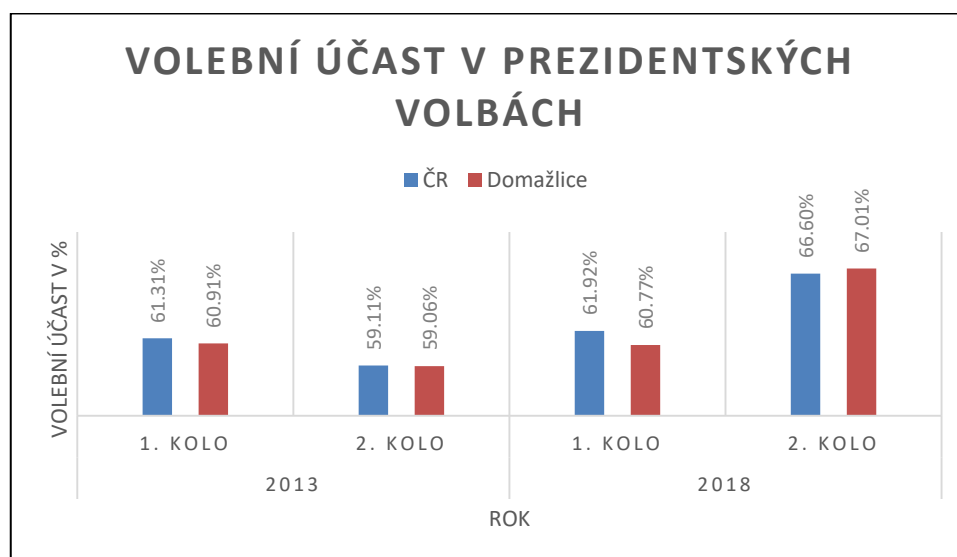
5.1.5 Prezidentské volby

Od roku 2013 se volba prezidenta provádí volbou všelidovou – přímou a nikoli parlamentní – nepřímou, kdy do roku 2013 volili prezidenta poslanci Parlamentu. Vzhledem k tomu, že v roce 2013 byla první volba prezidenta přímá – tedy všemi právoplatnými voliči České republiky, byla účast v prvním kole na celorepublikové úrovni

61,31 %. V Domažlicích byla účast v prvním kole nižší zhruba o 1,21 %. V druhém kole byla účast na celorepublikové úrovni o 2,2 % nižší. V Domažlicích byla účast taktéž nižší oproti prvnímu kole, kdy se ho účastnilo celkem 60,91 % voličů, byla o 1,85 %, tedy se jí účastnilo celkem 59,06 % voličů. V posledních volbách v roce 2018 se prvního kola účastnilo na celorepublikové úrovni 61,92 % voličů a ve druhém kole volby 66,60 % voličů, tedy zájem jít do volebních místností vzrostl o 4,68 %. V Domažlicích byla účast v druhých prezidentských volbách stejná jako na celorepublikové úrovni, tedy v prvním kole se zúčastnilo celkem 60,77 % voličů a ve druhém kole vzrostla účast o 6,24 % na celých 67,01 %.

Graf 9 Volební účast v prezidentských volbách

Zdroj 10: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz

Z přehledu vývoje lze zjistit, že volební účast v prezidentských volbách je téměř identická na obou porovnávaných úrovních, a to i v obou kolech. Pouze v posledních volbách roku 2018 se v druhém kole zvýšil zájem obyvatel města a volební účast byla o 0,41 procentního bodu nepatrně vyšší.

5.2 Stranicky orientované aktivity

V rámci stranicky orientované aktivity byl zpracován ukazatel členství v politické straně a zohledněn byl ukazatel aktivity členů těchto politických stran. V domažlickém zastupitelstvu jsou po komunálních volbách v roce 2018 zastoupeny téměř všechny

parlamentní strany a hnutí ANO 2011, ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS, Piráti a lokální politické sdružení SPMD.

5.2.1 ANO 2011

V zastupitelstvu je hnutí novým politickým subjektem, který svými třemi členy zastupuje voličskou základnu. Jak sdělil Radek Wiesner: *„Politické hnutí vzniklo v roce 2012, kdy na místní úrovni byl lídrem hnutí a v současné době je JUDr. Miroslav Vokáč. Místní organizace má 10 aktivních členů, kteří mají své konzultanty z řad členské základny, kterou tvoří celkem 20 členů. V rámci svého programu se snažíme řešit nejrůznější projekty místní samosprávy. V rámci volebního programu se snažíme podporovat malé a střední podnikání prostřednictvím vzdělávacích akcí. Dalším bodem programu je podpora dostupného nájemního bydlení. V rámci zastupitelstva jsme dne 21. listopadu 2018 podepsali koaliční smlouvu se SPMD, KDU-ČSL a s jednou zástupkyní za ČSSD paní Jitkou Heřmanovou. Aktuálně se daří prosazovat spolupráci na projektech, kde je město partnerem. Jedná se o projekt podaný ZČU Plzeň THD (Technische Hochschule Deggendorf) – projekt s názvem Innovative Schritte in die Zukunft (Inovativní kroky do budoucnosti), dále projekt podaný UK Praha, kde jsou spolupartnery univerzity z Řecka, Norska, Belgie, Německa, Slovinska a poradci z Anglie s projektem EntRe2Land – revitalizace areálů průmyslového dědictví a reaktivace jejich kreativního podnikatelského ducha“* (Rozhovor č. 9 ze dne 16. 9. 2019).

5.2.2 Česká strana sociálně demokratická

V současné době je tato strana zastoupena v zastupitelstvu dvěma členy. Jak uvedl Jan Látka: *„ČSSD má své počátky v 50. letech 20. století a v této době čítala asi 25 členů, v roce 2014 měla tato strana v oblastním sdružení 52 členů. Politicky aktivní je zhruba polovina členů, kteří své aktivity směřují do schůzek s občany, roznášení letáků či vylepování plakátů. V současné době dochází k odlivu členů, ale přicházejí i noví členové. Lze říci, že členská základna nemá velkých výkyvů“* (Rozhovor č. 2 ze dne 15. 8. 2019).

5.2.3 KDU-ČSL

Křesťansko-demokratická unie – Československá strana lidová (dále jen KDU-ČSL) je v zastupitelstvu zastoupena dvěma členy. V čele místní organizace v roce 1990 stál pan Maryt. Lidovci se v té době podíleli na celé řadě kulturních akcí. Její členové se zaměřovali na sociální péči. V Domažlicích byla KDU-ČSL v roce 1990 druhou nejsilnější politickou stranou po Občanském fóru (SOA Horšovský Týn: dostupné z <https://www.portafontium.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Jak sdělil Stanislav Antoš: „*Oblastní sdružení v Domažlicích má v současné době 21 členů, z nichž zhruba jedna třetina je aktivně činná. Asi tak sedm členů se podílí na reprezentativnosti strany. V rámci zastupitelstva strana podepsala koaliční smlouvu pro volební období 2018 – 2022 se Sdružením pro město Domažlice, s hnutím ANO 2011 a se zastupitelkou za ČSSD. Koalice v rámci tohoto volebního období chce dokončit nejvýznamnější stavební akce zahájené v minulém volebním období, kterými jsou plavecký bazén a kulturní centrum pivovar. Vzhledem k tomu, že Kulturní centrum – Pivovar Domažlice se táhne v rámci zastupitelstva již od listopadové éry, lze považovat za úspěšné v současné době to, že dochází k dokončovacím pracím a během příštího roku bychom toto centrum chtěli uvést do provozu pro nejširší veřejnost*“ (Rozhovor č. 5 ze dne 30. 8. 2019).

5.2.4 KSČM

Komunistická strana Čech a Moravy je zastoupena v zastupitelstvu města také dvěma zastupiteli jako dvě předchozí politické strany. Tato strana má svoji základnu v Komunistické straně Československa a její historie spadá do období první republiky. Konkrétně byly položeny základy na Rusi v květnu 1918. V období po listopadové revoluci doznala tato strana značných úbytků i v oblastním sdružení. Jak sdělila dlouholetá členka strany paní MUDr. Radmila Růžičková – Pflugová: „*Základní kameny této strany na místní úrovni byly položeny v červenci roku 1921, kdy zakládajícími členy byli pan Augustin Veber, Emanuel Kalous a Rudolf Poledne. V zakládajícím roce tvořilo členskou základnu včetně třech zakladatelů ještě dalších sedm členů. V současné době dochází k odlivu členů ze základny a tato v současné době čítá asi 430 členů. Pouze desetina členů se aktivně zapojuje do politického dění a své aktivity zesilují pravidelně vždy v předvolebním období, kdy se účastní nejrůznějších mítinků a debat s občany včetně roznášení propagačních letáků*“ (Rozhovor č. 1 ze dne 14. 8. 2019).

5.2.5 Občanská demokratická strana

Občanská demokratická strana je v zastupitelstvu zastoupena třemi členy. Jak sdělila paní Mgr. Jaroslava Wollerová: „Strana má svoji základnu v Občanském fóru. Na úrovni města Domažlice se datuje vznik ke dni 21. 4. 1991, kdy tato strana získala licenci. V době svého vzniku měla tři zákonné členy. S postupem času se členská základna rozšířila na zhruba 50 – 60 členů. Na komunální úrovni dochází také zde k odlivu členské základny, neboť lidé byli silně ovlivněni rozpory uvnitř strany. Aktivně činní jsou asi tak dva až pět členů, kteří v předvolebním období diskutují s občany na nejrůznějších besedách, roznášejí podklady a vylepují letáky“ (Rozhovor č. 4 ze dne 18. 8. 2019).

5.2.6 Piráti

Ve volebním období 2018 – 2022 získala Česká pirátská strana celkem čtyři zastupitele, což z této politické strany činí v rámci zastupitelstva města Domažlice jednu z dominantních stran. Po Sdružení pro město Domažlice (SPMD) je druhou nejsilněji zastoupenou stranou. Jak sdělil pan Ing. Viktor Krutina: „Pirátská strana se začala zapojovat do místního politického dění v roce 2014. Místní sdružení – organizace se začíná utvářet v současné době a zakládajícím členem jsem já včetně dalších šesti členů. V současné době má místní organizace tedy šest členů a všichni se aktivně podílíme na reprezentaci místní organizace. V rámci volebního období 2018 – 2022 vytvořila tichou koalici s ODS a ČSSD pod názvem „Trojblok pro Domažlice“. V rámci jednání v zastupitelstvu nepovažujeme za adekvátní jednání s KSČM. Tento Trojblok vznikl na základě programového prolínání jednotlivých politických stran a určení si hlavních bodů týkajících se města Domažlice. Zároveň se zástupci Trojbloku dohodli, že v rámci jednání budou tyto strany vystupovat jako jeden subjekt. Zároveň byl ustanoven tým pro jednání ve složení: mé osoby jako zástupce za politickou stranu Piráti, Ing. Pavel Faschingbauer – zástupce za ODS a pan Jan Látka – zástupce za ČSSD. V rámci předvolebního boje se uskutečnil v říjnu 2018 brífink s občany města, kam byli srdečně zváni všichni, co měli zájem o politické dění ve městě a samozřejmě se zájmem o samotnou politickou stranu. V rámci volebního období 2018 – 2022 si Piráti dali do volebního programu, že se chtějí zasloužit o změnu územního plánu města, neboť tento v současné době stagnuje a město se nikterak nerozrůstá co do bytové výstavby, tak průmyslových pobídek. Tímto by došlo ke zvýšení atraktivity města. Dále se chtějí zaměřit na odbor investic, kde v současné době na Městském úřadu v Domažlicích pracují pouze tři

pracovníci, kteří se zabývají získáváním dotací a ostatních 11 pracovníků se stará o správu těchto dotací. Strana by chtěla v rámci svého volebního programu dosáhnout toho, aby byl stav tohoto odboru, co se týče pracovníků při získávání dotací a následné správě, vyrovnaný. Velkým úspěchem je to, že jsme získali post zástupce, který pracuje na úseku, který má na starosti změnu územního plánu“ (Rozhovor č. 7 ze dne 4. 9. 2019).

5.2.7 Sdružení pro město Domažlice

V současné době má oblastní Sdružení pro město Domažlice největší počet členů v zastupitelstvu, a to pět. V posledním volebním období si toto sdružení udrželo post starosty. Pouze došlo k výměně na postu starosty. Minulý starosta Ing. Miroslav Mach úplně opustil řady zastupitelů a novým starostou byl po „porodních bolestech“ zvolen bývalý místostarosta JUDr. Zdeněk Novák. Jak sdělil pan Ing. Miroslav Mach: *„Sdružení bylo založeno v roce 2006 z podnětu zprůhlednění rozhodovacích procesů. V prvopočátku mělo sdružení celkem 24 členů, z nichž je asi 10 členů aktivně činných. Vzhledem k tomu, že oproti celorepublikovým politickým stranám jsme malé sdružení na lokální úrovni, vedeme si velice dobře. Od doby svého vzniku jsme vždy získali několik mandátů a po posledních komunálních volbách získali opět post starosty. V následujícím volebním období 2018 – 2022 chceme prosadit změnu územního plánu, a tím zároveň rozšířit lokality pro novou bytovou výstavbu, dále chceme také pokračovat v rekonstrukcích městských bytových domů. Chceme prosadit rekonstrukce ulic a vybudování nových parkovacích míst, což je nejen v Domažlicích velký problém v souvislosti s nárůstem osobních motorových vozidel. V rámci školství chceme prosadit na obou základních školách, jichž je město zřizovatelem, vybudování nových bezbariérových přístupů. V neposlední řadě bychom chtěli dále prosazovat transparentní rozdělování finančních prostředků v rámci tělovýchovy a kultury. Velkým úkolem je v tomto období i obnova místního pivovaru. V současné době prochází tato kulturní památka rozsáhlou rekonstrukcí a dokončena má být v roce 2019“ (Rozhovor č. 3 ze dne 16. 8. 2019).*

5.3 Problémově orientované aktivity

5.3.1 Protestní akce

V březnu 2012 občanské sdružení TUSTA protestovalo proti uvedení do provozu největšího nákupního střediska Kaufland, neboť na základě rozhodnutí soudu bylo stavební povolení zrušeno. Sdružení poukazovalo na to, že Kaufland je černou stavbou

a protestovalo proti tomu, že tato černá stavba se nachází na pozemku bývalého pivovaru, který je památkáři uznán za stavbu spadající pod jejich péči. V tomto směru TUSTA poukazovala na to, že komín patřící tomuto pivovaru byl odstraněn bez řádného demoličního výměru. TUSTA dosáhla v podstatě svého a odstraněný komín dostal demoliční výměr (Město Domažlice, Kronika města 2012: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

V prosinci 2019 iniciovalo celorepublikové shromáždění spolek Milion chviliek, aby vyjádřilo svůj nesouhlas se současným vedením vlády. Jak sdělil pan Josef Johánek: *„Město Domažlice se připojilo k celorepublikovému shromáždění v souvislosti s vyjádřením nespokojenosti se současným vedením vlády. Jako organizátor jsem upozornil na to, jakým způsobem jsou čerpány dotace v souvislosti s vysoce postaveným premiérem v rámci jeho firem, které jsou v současné době pod záštitou svěřenských fondů, a shrnul jsem události několika uplynulých týdnů. Poprvé takováto akce proběhla na jaře roku 2018 a v současné době jsme se s občany města setkali popáté. Poprvé přišlo okolo 70 lidí, nejvíce však bylo 280. Nyní se této akce zúčastnilo celkem 150 lidí“* (Rozhovor č. 11 ze dne 17. 12. 2019). Na této akci vystoupila i paní Jana Filipová, která upozornila na to, aby se lidé aktivně zapojovali do politického života aktivní účastí u voleb a nebáli se přímo kontaktovat politiky, kteří se pohybují ve vyšších sférách politického prostředí. Jak na shromáždění řekla: *„Naši politici jsou mimo obraz reálného dění a potřebují neustálý kontakt s lidmi, byť z okrajových částí republiky“* (Rozhovor č. 10 ze dne 17. 12. 2019).

5.3.2 Petice

Od roku 2011 se každoročně pořádá pro mladé v rámci Chodských slavností Chodrockfest. Obyvatelé města nebyli touto akcí nadšeni, neboť se zvýšila hlučnost, především v nočních hodinách. Na základě tohoto zjištění byla podána obyvateli, kterým se nelíbila hlasitá hudební produkce petice. Tuto petici podepsalo celkem 175 obyvatel. Jak sdělil tehdejší místostarosta pan JUDr. Zdeněk Novák, jednalo se především o zkrácení doby produkce a dodržování hlukových limitů, což postavilo zastupitele před otázku omezení produkce, která je pořádána na soukromém pozemku. Nakonec se vedení města dohodlo s pořadatelem a na základě konsensu došlo k omezení konce produkce (Domažlický deník: dostupné z <https://www.domazlicky.denik.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Další peticí byla petice pana Jiřího Nováka v lednu 2014, který požadoval obnovení zubní pohotovosti v Klatovech a Domažlicích. Tato petice poukazovala na to, že obyvatelé

dvou sousedících okresů domažlického a klatovského v případě stomatologických problémů budou muset dojet do centra Plzeňského kraje – Plzně, kde by musela být zajišťována zubní pohotovost i pro tyto dva okresy. S tímto se obyvatelé obou okresů nehodlali smířit, a proto vyvěsili elektronickou petici. Petice měla úspěch, na jejím základě se úředníci Krajského úřadu Plzeňského kraje rozhodli s účinností od 1. února 2014 zachovat zubní pohotovost týkající se těchto okresů v původním režimu (E-petice: dostupné z <https://www.e-petice.cz/>, online cit. 2019-08-09).

V únoru roku 2017 sepsali majitelé a chovatelů psů v Domažlicích petice proti povinnému čipování psů. Předkladatel pan Heřman poukazyval na problém, že zatoulané a neregistrované psy nebude mít kdo očipovat, a tudíž opět finanční zátěž dopadne na zodpovědné majitele psů, kteří řádně platí roční poplatky za své miláčky. Nicméně vše dopadlo tak, že byla téhož roku vydána obecně závazná vyhláška č. 2/2017 města Domažlice o trvalém označování psů, která nabyla účinnosti dne 17. 2. 2017 (E-petice: dostupné z <https://www.e-petice.cz/>, online cit. 2019-08-09).

5.4 Občansky orientované aktivity

5.4.1 Odborová organizace

Jak sdělila tajemnice městského úřadu paní Milena Vlčková: „*Vznik odborové organizace se datuje do období po druhé světové válce, a to konkrétně dnem 21. 12. 1945, kdy byla ustavující schůze okresní odborové rady, a dne 14. ledna 1946 se uskutečnila první výborová schůze. V té době byl za předsedu zvolen pan Adolf Hudec a za místopředsedu pan Jiří Hana. V době svého vzniku měla odborová organizace celkem 16 členů. V březnu roku 1946 měla tato organizace již 28 členů – tedy zaměstnanců města Domažlice. V průběhu podzimu 1990 se odborová organizace v rámci Městského národního výboru v Domažlicích přetransformovala. V současné době má celkem 48 členů, z toho je 20 zaměstnanců úřadu a 28 členů tvoří bývalí zaměstnanci úřadu. Naše odborová organizace převzala členy Okresního úřadu v Domažlicích při jeho zániku v roce 2002. Volený výbor se skládá z pěti členů, z nichž předseda jedná za odborovou organizaci. Organizace je v podstatě malá, tudíž máme jen předsedu. Organizace téměř žádné překážky v podstatě řešit nemusela. Na příklad při kolektivním vyjednávání došlo dosud vždy ke shodě. Jak zaměstnavatelé, tak odborové organizaci jde o blaho zaměstnanců“ (Rozhovor č. 6 ze dne 30. 8. 2019).*

5.4.2 Sportovní kluby

Město Domažlice má pro období 2018 – 2023 v rámci svého rozvoje zpracovaný Plán rozvoje sportu. Počátky organizovaného sportu v Domažlicích spadají do přelomu 19. - 20. století. Ve městě působí několik sportovních klubů, provozují sporty na sportovištích, které jsou ve vlastnictví města či ve vlastnictví soukromých či právnických osob. Tento plán má svůj podklad v zákoně č. 115/2001 Sb. o podpoře sportu ve znění pozdějších předpisů, který je v souladu s celostátní koncepcí. Cílem tohoto plánu je v první řadě zkvalitnění podmínek pro sportovní vyžití především dětí a mládeže a rozšíření či vybudování nových sportovních ploch. Město v rámci svého dotačního systému může svým obyvatelům nabídnout velké možnosti volnočasových aktivit. V současné době dochází k rekonstrukci plaveckého bazénu, městské sportovní haly, nemovitosti v areálu Střelnice či úpravě basebalového a dopravního hřiště (Zápis ze zasedání zastupitelstva ze dne 28. 6. 2018).

Střelnice – sportovní areál využívaný sportovními kluby

V roce 2010 došlo v rámci rekonstrukce k velké obnově tohoto sportovního areálu, který zahrnuje nejen fotbalové hřiště, ale i volejbalové kurty či hřiště na beach volejbal. V současné době tento sportovní areál využívají tyto sportovní kluby:

TJ Jiska Domažlice sdružuje celkem 13 oddílů, které soustřeďují celkem 283 členů včetně fotbalové školky.

Atletický klub Domažlice sdružuje v současné době celkem 262 členů, z nichž je celkem 192 dětí a mládeže.

Mílaři Domažlice využívají sportovní areál Gymnázia J. Š. Baara a sdružují celkem 106 členů, z nichž je celkem 77 dětí a mládeže. Dále využívají tělocvičny v Základní škole Komenského 17 v Domažlicích, Sportcentrum v Kozinově ulici či nově vybudovanou cyklostezku do obce Havlovice.

LTC (Lawn Tennis Club) Domažlice je tenisový klub v Domažlicích již od roku 1903. V té době bylo vybudováno celkem 10 kurtů a v současné době tento klub využívá zmodernizované kurty v Domažlicích. V zimních měsících využívají haly v okolních obcích, a to v České Kubici, Klenčí pod Čerchovem, Kdyni či v sousedním německém Furth im Waldu. V roce 2014 se tento klub rozhodl osamostatnit a následně se oddělil od tělovýchovné organizace Jiskra Domažlice. V současné době sdružuje celkem

160 aktivních členů, z nichž je 83 dětí a mládeže (LTC Domažlice: dostupné z <https://www.ltcdomazlice.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Volejbal Domažlice sdružuje celkem 140 členů, z nichž 50 je mladších 18 let. Tento klub využívá volejbalové kurty a v zimním období i tělocvičny obou domažlických základních škol (Zápis ze zasedání zastupitelstva ze dne 28. 6. 2018).

Plavecký bazén

Plavecký bazén byl vybudovaný v 80. letech minulého století, kdy hlavním investorem byl stát. Jednou z podmínek pro vybudování bazénu bylo to, že v souvislosti s jejím vybudováním musí být provozovaný plavecký klub.

SK Jiskra Domažlice plavecký oddíl byl založen 20. listopadu 1980. V prvopočátcích bylo členy celkem 28 dětí a 13 dospělých. Mnohokrát se závodníci z klubu účastnili celostátních závodů, kdy se velmi dobře umístili. V současné době se oddíl účastní i mezinárodních soutěží. Tuto prestiž si oddíl ponechal do dnešní doby, kdy ho navštěvuje 30 aktivních závodníků (SK Jiskra Domažlice: dostupné z <https://www.plavani.jiskradomazlice.cz/>, online cit. 2019-08-10).

PK Rejnoci Domažlice lze považovat za nováčka mezi ostatními kluby, neboť jeho vznik je datován dnem 5. ledna 2018. V současné době má klub celkem 17 členů především dětí.

Středisko rané péče MCT CZ z. s. je občanské sdružení, které našlo svůj základ v roce 1996 jako Asociace rodičů a dětí v Domažlicích. Od roku 1998 se toto sdružení orientuje na osoby s tělesným postižením po auto-moto haváriích a vzalo si za svůj cíl vracet tyto osoby zpět do aktivního života. S postupem času měli o tyto aktivity zájem i rodiče dětí se zdravotním postižením. Cílovou skupinou jsou děti od útlého věku až do sedmi let. Toto sdružení v současné době sdružuje celkem 68 hendikepovaných dětí a ke svým aktivitám využívá sportovní víceúčelová zařízení v obci Nový Spálenec, Kdyni, Plzni, Horažďovicích, Klatovech či Tachově (MCT CZ: dostupné z <https://www.kubice.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Městská sportovní hala

Basketbal Jiskra Domažlice má své počátky košíkové v Domažlicích v roce 1945, kdy se spojili nadšenci tohoto sportu. Je velkou vzácností, že desky s obroučkami získané od americké armády slouží svému účelu do dnešní doby – tedy celých 74 let. Počet

zakládajících členů se v poválečné době ustálil na osmi. V současné době má oddíl celkem 118 členů, z nichž 88 jsou děti a mládež (Basketbal Jiskra: dostupné z <https://www.basket.jiskradomazlice.cz/>, online cit. 2019-08-10).

SK Jiskra Domažlice, oddíl florbalu sdružuje v současné době celkem 141 členů, z nichž je 89 dětí a mládeže.

Zimní stadion

Zimní stadion byl vybudován v roce 2008. Jeho výstavbu provázely nemalé komplikace, neboť v průběhu stavby zkrachovala stavební firma, jež byla vybrána v rámci vyhlášeného výběrového řízení k jeho vybudování. Jak sdělil tehdejší starosta pan Ing. Miroslav Mach ve svém prohlášení: *„Velice děkuji poslanci panu Vilímcovi za jeho obětavou pomoc, neboť bez jeho pomoci by se nepodařilo dotaci získat a objekt dostavět.“* Následně po komplikacích způsobené krachem původní stavební firmy se stadion podařilo dokončit v dubnu 2008 (Město Domažlice: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

HC Domažlice v roce 2008 je spjat se vznikem hokejové haly. V současné době má celkem 195 členů, z nichž je celkem 158 dětí. Klub sdružuje nejen hokejové mužstvo mužů a dětí, ale i krasobruslařské družstvo (HC Domažlice: dostupné z <https://www.hc.domazlice.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Baseballový areál

Baseballový areál, na němž se koná každý týden trénink, byl vybudován v roce 2014.

Wolfs Domažlice je dalším rozšířením sportovišť ve městě. Jak sdělil Bc. Michal Pekovič: *„Toto baseballové mužstvo tvoří 83 členů, z nichž je 42 dětí. Počátky lze datovat rokem 1995, kdy pan učitel Vlček sdružil pár žáků a vytvořil tak první baseballový tým. Základ tvořilo 15 hráčů a v prvních zápasech se mu podařilo zvítězit. Již v roce 2000 tým reprezentoval město Domažlice na mistrovství ČR. Někteří hráči se umisťují na mezinárodních soupiskách, což je velikým úspěchem nejen pro ně samotné, ale i pro jejich trenéry“* (Rozhovor č. 9 ze dne 4. 9. 2019).

Ostatní sportovní kluby

V současné době sdružuje tělovýchovná jednota další kluby, a to: Jezdecký oddíl, Judo-club Domažlice, Dolež – lezecký klub, Dance Group A D Domažlice, SK Samuraj a TJ Sokol Domažlice. Tato tělovýchovná jednota Sokol Domažlice má historické základy v České obci sokolské již v období první republiky. Sdružuje oddíl sportovní gymnastiky, oddíl šachový, oddíl žákyň sokolské všestrannosti. Tato tělovýchova pořádala a pořádá letní tábory pro děti, které plnohodnotně využívají k propagaci tělesné výchovy (Zápis ze zasedání zastupitelstva ze dne 28. 6. 2018).

Klub českých turistů

V 90. letech 19. století položili základní kámen Klubu českých turistů pan Dr. Kurz – poslanec, pan Hlaváček – správce školy obce Kubice a pan M. Dufek. V roce 1893 pan Dufek zakládá domažlický odbor turistiky. V následujícím roce 1894 byla upravena cesta na vrchol Čerchov, kde byla vybudována dřevěná rozhledna. Byla pojmenovaná po spoluzakladateli – Kurzova věž, na vrcholu stojí dodnes a je hojně navštěvovaná turisty (SOA Horšovský Týn: dostupné z <https://www.portafontium.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Současným předsedou je dlouholetý pedagog pan Mgr. Petr Matějka a ke dni 31. 12. 2017 má domažlický odbor Klubu českých turistů celkem 140 členů. Nejčastějšími aktivitami jsou turistické vycházky či autobusové zájezdy. Do činnosti turistů lze zahrnout i značení turistických cest. Okrsek má v současné době 18 značkařů, z nichž je celkem 16 aktivních. Tito pečují nejen o značení turistických tras pro pěší, ale i o značení cyklotras. Každoroční aktivitou KČT je otevírání a zavírání české studánky, které se děje vždy za účasti představitelů města Domažlice (Město Domažlice: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Město Domažlice v rámci každoročního přerozdělování finančních zdrojů podporuje všechny zmíněné sportovní kluby, a to prostřednictvím grantů. Od roku 2008, kdy město započalo s poskytováním grantů, se tato částka zvedla z původních 1 930,00 tis. Kč na 8 150,00 tis. Kč. V období od roku 2011 do roku 2017 činila investice celkem 31 256 000,- Kč. Dále byla investice vynaložena na údržbu a opravy a dále byl poskytnut příspěvek na provoz sportovního areálu Střelnice ve výši 5 178 000,- Kč (Zápis ze zasedání zastupitelstva ze dne 28. 6. 2018).

5.4.3 Humanitární organizace

Diecézní charita je účelové zařízení při římskokatolické církvi, které pomáhá především lidem v nouzi. Dne 28. 5. 2019 uplynulo již 20 let od založení Domova pro matky s dětmi v tísní v Domažlicích. Tato charita má v současné době 465 zaměstnanců a v době Tříkrálové sbírky se počty dobrovolníků zvyšují až na 4 500. Diecézní charita Plzeň má své zastoupení v Domažlicích. V předvánočním období v roce 2018 Česká pirátská strana ve spolupráci s touto charitou uspořádala charitativní akci pod názvem „Na svařák s Piráty“ a v rámci této akce se vybralo pro Diecézní charitu Plzeň celkem 1 273,- Kč.

Volnočasový klub Duha Domažlice je sociální služba, která je nabízena osobám s mentálním postižením a osobám s psychickým handicapem z celého domažlického okresu. Tuto službu poskytuje Diecézní charita Plzeň v rámci své působnosti v okresním městě. Tato služba je zřízena na základě zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. a dle § 66 tohoto zákona jsou prostřednictvím klubu Duha poskytovány služby shora uvedeným osobám zdarma. Tento klub pomáhá lidem s jejich seberealizací k dosažení jejich životních cílů a pomáhá jim s posílením jejich sebevědomí a začlenění se do běžného života (Diecézní charita Plzeň: dostupné z <https://www.dchp.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Český červený kříž oblastní spolek Domažlice sdružuje v roce 2019 dvě místní organizace, ve kterých pracuje celkem 31 členů. Cílem oblastního spolku je především aktivní práce s dětmi a mládeží, provádí školení první pomoci, zdravotnické hlídky dohlíží na různých kulturních a společenských akcích. Zároveň spolupracují s integrovaným záchranným systémem. Každoročně pořádají letní tábory pro děti, které jsou již při otevření registrace beznadějně zaplněny, neboť tyto tábory dětem nabízí plnohodnotné vyžití v rámci letních prázdnin. Dále zabezpečuje bezpříspěvkové dárcovství krve a pro sociálně slabé či bezdomovce zajišťuje ošacení, které je těmto skupinám obyvatel nabízeno samozřejmě zdarma (Český červený kříž: dostupné z <https://www.oscckdo.estranky.cz/>, online cit. 2019-08-10).

5.4.4 Občanská sdružení a spolky

JUNÁK – český skaut

Jedná se o středisko Jiřinky Paroubkové Domažlice. Historické základy spadají až do počátku 20. století, kdy se datují prvopočátky skautského hnutí na Domažlicku. V současné době má dva oddíly, a to Ještěrky, který má celkem 46 členů, a oddíl Bazilišci,

který má celkem 59 členů. Klub oldskautů se skládá ze 14 členů a rodinný skauting tvoří celkem 23 členů. V roce 2017 sdružoval Junák celkem 142 členů. Každoročně skauti pořádají letní tábory, které bývají plně obsazeny. Dále se domažličtí skauti účastní akce v předvánočním čase „Betlémské světlo“ (Město Domažlice: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Pionýrská skupina Mír Domažlice

Historie vzniku této skupiny v Domažlicích spadá do období normalizace, neboť v této době byla pro mnohé děti jedna z mála mimoškolních aktivit minulého století. V polistopadové éře si tato skupina udržela prestiž a v současné době sdružuje děti všech věkových kategorií. Každoročně pořádá letní tábory a v letošním roce přišla s novinkou v podobě airsoftového Campu. Tento camp slavil velký úspěch, a proto organizátoři zvažují pořádání příštího campu v podobném duchu (Pionýrská skupina Mír Domažlice: dostupné z <https://www.pionyrdomazlice.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Sbor dobrovolných hasičů

Historie SDH v Domažlicích spadá do 19. století, konkrétně do roku 1870, kdy členskou základnu tvořilo celkem 25 dobrovolných hasičů. V současné době tvoří členskou základnu asi 112 členů. V roce 2017 se uskutečnil již 14. ročník extrémního závodu „Výstup na věž“. Tento závod je o to obtížnější, že závodníci musí vyběhnout na domažlickou věž v plné hasičské výstroji. Každoročně se v Domažlicích koná oslava svátku sv. Floriána. Také hasiči pořádají letní tábory pro děti, které jsou vždy plně obsazeny (SDH Domažlice: dostupné z <https://www.hasicido.cz/>, online cit. 2019-08-10).

5.4.5 Náboženství a církev

V Domažlicích má své zastoupení římskokatolická církev, která čítá největší počet svých členů. Především v době Chodských slavností, které se každoročně konají na pouť svatého Vavřince v měsíci srpnu, dochází ke společné mši v kapli nad městem na kopci Vavřineček. V rámci Chodských slavností v roce 2019 bylo připomenuto smutné 80. výročí vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava v roce 1939, kdy v té době v rámci Vavřinecké poutě přišly na slavnostní bohoslužbu do Domažlic desetitisíce lidí, aby vyjádřili svůj odpor vůči vzrůstající německé síle (Římskokatolická farnost Domažlice: dostupné z <https://www.farnostdomazlice.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Další církví je Českobratrská církev evangelická, která měla v Domažlicích své kořeny již v období první republiky. Od 60. let 20. století měla tato církev své sídlo v centru města v Husově domě. V současné době má tato církev své zázemí v nově vybudovaném sídle v Hánově parku (ČCE Domažlice: dostupné z <https://www.cce-domazlice.webnode.cz/>, online cit. 2019-08-10).

5.4.6 Místní akční skupina Český les

Místní akční skupina (dále jen MAS) Český les sdružuje obce na území okresu Domažlice a Tachov. Jeho území zahrnuje celkem 77 obcí a rozkládá se na 1 498,79 km² o celkovém počtu obyvatel 62 461, o hustotě obyvatel 41,7 obyvatel/km². Hlavním cílem je zlepšení kvality života obyvatel ve venkovských obcích a zlepšení dopravní obslužnosti služeb, podpora aktivit volného času, zvýšení zaměstnanosti, zlepšení dostupnosti škol a zlepšení životního prostředí. Dalším cílem je posílení a zlepšení dopravní a technické infrastruktury a rozvoj cestovního ruchu. Statutárními zástupci jsou jeden předseda a dva místopředsedové. Dalšími orgány sdružení jsou valná hromada, statutární zástupci, výkonná rada, dozorčí rada a dva manažeři, kteří plní úkoly, které jim ukládá valná hromada a výkonná rada. Dalšími jsou manažeři a administrátoři, pracovníci pro animaci škol a školských zařízení, pracovníci pro realizaci projektu Místní akční plán pro Horšovský Týn a Domažlice a výběrová komise, kterou tvoří celkem 12 členů. Celkem má skupina 30 spolupracovníků a dále sdružuje také právnické osoby zajišťující spolupráci na obecní úrovni. MAS zajišťuje nejen meziobecní spolupráci, ale i spolupráci na mezinárodní úrovni. Rozvíjí kontakty s bavorským městem Parsberg a francouzským městem Vic le Comte či v rámci česko-slovenské spolupráce se Sdružením za rozvoj venkova LAS Ovtar slovenské Gorice. V roce 2017 z Programu rozvoje venkova se podařilo doporučit k podpoře celkem devět žádostí o dotace. V rámci šesti výzev z operačního programu IROP se podařilo schválit celkem šest žádostí a sedmá proběhla v následujícím roce 2018 (MAS Český les: dostupné z <https://www.masceskyles.cz/>, online cit. 2019-08-10).

5.4.7 Přeshraniční spolupráce

Partnerským městem v rámci přeshraniční spolupráce je město Furth im Wald, které se nachází nedaleko státních hranic se Spolkovou republikou Německo. S tímto městem se udržuje přátelství především v kulturní oblasti 29 let. Smlouva o spolupráci byla

podepsána dne 20. listopadu 1990 v Domažlicích a v městě Furth im Wald 4. května 1991. Spolupráce s německým městem Furth im Wald se realizuje především na poli kultury, kdy při každoročním konání Chodských slavností v Domažlicích se zároveň koná ve Furth im Waldu historická hra Skolení draka, kdy dochází k návštěvám těchto akcí čelními zástupci města a výměně informací v rámci přeshraniční spolupráce. Dalším partnerským městem je město Furth bei Göttweig, které se nachází v Rakousku. Novým partnerským městem je město Two Rivers ležící za oceánem ve Wisconsinu ve Spojených státech amerických. Partnerská spolupráce byla započata v roce 2017, kdy došlo k udělení čestného občanství Domažlice panu Mattu Konopovi im memoriam, neboť tento byl v roce 1945 příslušníkem americké armády, která osvobodila v květnu Domažlice. Do amerického města emigrovalo od roku 1854 několik obyvatel města Domažlice. Počátkem 20. století žilo v okolí města přibližně 5 400 Čechů, což je početná skupina z celkového počtu 11 712 obyvatel. Posledním partnerským městem je francouzské město Ludres. V prosinci roku 2017 vyjeli zástupci města Domažlice v čele s tehdejší starostou Ing. Miroslavem Machem na návštěvu, aby zde byla podpisem stvrzena smlouva o partnerství, které již trvá 20 let. V rámci návštěvy byla sjednána dohoda o konání koncertu Čerchovanu v Ludres. Partnerství mezi českými a francouzskými městy není až tak obvyklé. V případě partnerství je zhruba polovina měst aktivních a mezi tyto aktivní města patří město Domažlice. Spolupráce je nejen v kulturní oblasti, ale i v oblasti sportu, kdy mladí domažličtí sportovci poměřili své síly se zástupci partnerských měst jak z Německa, tak z Francie. Bohužel rakouskému týmu se nepodařilo dorazit (Město Domažlice: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Kruh přátel Furth im Wald – Domažlice

Tento spolek byl založen v roce 2004 v rámci mezinárodní spolupráce, když byl předsedou zvolen zástupce německé strany, a to pan Herman Plötz. Spolek byl založen za účelem scelování mezinárodních vztahů, kdy v rámci spolku obyvatelé obou měst jsou zváni na různé kulturní a společenské akce. Mezi ty nejzajímavější patří především putování s historikem panem Zdeňkem Procházkou. Zástupcem české strany je pan Vlastimil Konrády (Město Domažlice, Kronika města 2012: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

5.4.8 Místní svazy a spolky

Organizace českého zahrádkářského svazu

Počátky územního sdružení zahrádkářů se datují do roku 1957, kdy zakládajícími členy byli pan Adamovič a pan Červenka. V té době měl tento svaz při svém vzniku 50 členů. V současné době má svaz celkem 96 členů. Většinou se jedná o členy důchodového věku, ale i pracujících má tento svaz celkem 14. Každoročně svaz zajišťuje moštování ovoce pro širokou veřejnost, celoročně úzce spolupracuje s městem. Každoročně se svaz se svými výpěstky či zvířaty účastní několika výstav, a to v rámci přeshraniční spolupráce se sousedním Německem. Dále svaz zabezpečuje nejrůznější odborné přednášky a besedy s členy i nečleny svazu (Město Domažlice, Kronika města 2017: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Sídlíště Šumava, z. s.

Dne 10. listopadu 2016 vznikl spolek „Sídlíště Šumava“, který sdružuje obyvatele sídlíště Šumava v Domažlicích. Tento spolek svojí činností podporuje trávení volného času dětí a mládeže. V rámci organizační struktury má jednoho předsedu, jeho zástupce, dále pokladníka a dva správce hřišť (Město Domažlice, Kronika města 2017: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Městská rada seniorů

V rámci Městské rady seniorů je celkem sdruženo 13 seniorských organizací a klubů, které mají celkem 1 320 členů. V Domažlicích jich je celkem 12 s počtem 914 členů. Rada je tvořena z předsedů jednotlivých organizací a jejich zástupců. Tato organizace se zaměřuje na seniorské občany a v rámci spolupráce s Městskou policií v Domažlicích pro ně organizuje kurzy. Dále pořádá různé zájezdy, sportovní a kulturní akce, jež seniorům umožňují aktivně trávit chvíle v okruhu svých známých. Dále se spolek aktivně zapojuje do mezinárodních sportovních aktivit (Město Domažlice, Kronika města 2017: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z. s.

Základní organizace v Domažlicích datuje své prvopočátky do června roku 1964, kdy zakládajícím členem byl pan Alois Štípek, který byl zároveň dlouholetým předsedou této organizace. Místní organizace má celkem 49 členů, z nichž je 14 členů žijících přímo

v Domažlicích a v blízkém okolí. Posláním svazu je ochrana osob se sluchovým postižením, pomáhat při získávání samostatnosti a zároveň být nápomocen těmto spoluobčanům, aby nedocházelo k vyloučení ze společnosti. Tento svaz si vzal za cíl být nápomocen osobám se sluchovým postižením a být těmto osobám vždy nápomocen při překonávání nejrůznějších komunikačních bariér. Místní organizace pojala svoji činnost jako poradenskou a zároveň napomáhá těmto občanům v tlumočení do znakové řeči (Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, Poradenské centrum Domažlice: dostupné z <https://www.sndo.cz/>, online cit. 2019-08-10).

Svaz tělesně postižených

Tento svaz má taktéž své zastoupení v Domažlicích, kde sdružuje celkem 186 členů. Pomáhá jim při řešení nejrůznějších bariér. Svaz umožňuje volnočasové aktivity seniorům a zároveň organizuje rehabilitační pobyty tělesně postiženým občanům (Město Domažlice, Kronika města 2017: dostupné z <https://www.domazlice.eu/>, online cit. 2019-08-10).

6 DISKUSE

Hlasování bylo podrobně zkoumáno z pohledu míry volební účasti obyvatel města Domažlice pro každý typ voleb zvlášť. Tato volební účast byla následně zkoumána a porovnána s celorepublikovou účastí. Jednalo se o komunální volby, volby do krajských zastupitelstev, volby do Parlamentu – Poslanecké sněmovny a Senátu, do Evropského parlamentu a prezidentské volby. U komunálních voleb byl popsán vývoj volební účasti od roku 1990 do roku 2018, kdy se konaly poslední komunální volby do zastupitelstev měst a obcí. V průběhu volebních období ze zjištěných dat vyplývá, že volební účast na komunální úrovni je v průměru 54,63 %, oproti na celorepublikové úrovni je tato účast nižší o 2,83 %, tedy činí celkem 51,80 %. Volby do krajských zastupitelstev přilákaly v průběhu let 2000 – 2016 k volebním urnám na celorepublikové úrovni v průměru 35 % voličů a v Domažlicích 39,37 %. Toto dokladuje, že zájem o volby do krajských zastupitelstev je u voličů města Domažlice vyšší než na celorepublikové úrovni, a to o 4,37 %. Následně byla popsána účast obyvatel města Domažlice na volbách do parlamentních křesel ať už do dolní, či horní komory Parlamentu, kdy volební účast obyvatel byla taktéž porovnána s celorepublikovou účastí. Ze získaných dat vyplývá, že volební účast obyvatel města kopíruje volební účast na celorepublikové úrovni. Pouze v posledních dvojích volbách, a to v letech 2013 a 2017, došlo na místní úrovni k nižší volební účasti. Dalšími volbami byly volby do Evropského parlamentu, které se uskutečnily pouze čtyřikrát, kdy bylo zjištěno, že účast obyvatel města Domažlice byla v průměru za všechny tyto čtyři volby celkem 26,85 % a na celorepublikové úrovni byla tato celkem 25,84 %. Tudíž celková účast obyvatel města byla vyšší o 0,99 procentního bodu. V poslední řadě byly popsány prezidentské volby a bylo zjištěno, že účast obyvatel města Domažlice byla v prvním kole roku 2013 této volby vyšší, a to v prvním kole 59,99 %, oproti celorepublikové účasti byla tato nižší o 14,78 %. Zájem o volbu prezidenta u obyvatel celkově vzrostl až s druhou prezidentskou volbou, kdy se ho účastnilo v Domažlicích více voličů, a to celkem 63,89 %, a oproti celorepublikovému byla tato vyšší a v obou kolech činila tato účast 64,26 %. Tudíž obyvatelé města Domažlice mají nižší zájem v účasti na prezidentských volbách, kdy byla tato nižší o 0,37 procentního bodu.

V rámci stranicky orientovaných aktivit byla zkoumána členská základna a zapojování jednotlivých členů politických stran do kulturně-společenského a politického života ve městě. Politická základna posledního volebního období se skládá z politických

stran a hnutí ANO 2011, ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS, Piráti a lokálního politického uskupení Sdružení pro město Domažlice. Zde byla popsána jednotlivá politická uskupení, jejich počátky včetně členské základny a aktivně činných členů. V rámci stranicky orientovaných aktivit v Domažlicích jsou zastoupeny téměř všechny parlamentní strany, které navíc doplňuje uspořádání místních politiků.

Dalším okruhem zkoumání byly problémově orientované aktivity občanů města. Ze získaných dat vyplývá, že občané města plnohodnotně využívají tohoto institutu co do titulu protestních akcí, a to především podáváním peticí. Ze získaných dat vyplývá, že se občané plnohodnotně zapojují do rozhodovacích aktivit lokálních politiků, neboť jim není lhostejné rozhodování na lokální úrovni. Z toho vyplývá, že v určitých situacích je podání peticí velmi prospěšné pro následný rozvoj města.

Následně byly popsány občansky orientované aktivity, tedy zapojování celé generace obyvatel do mimopolitických aktivit. V této oblasti na subnacionální úrovni dochází k velmi zdařilému rozvoji, neboť si mnohdy obyvatelé částí města utvářejí svá sdružení, jejichž činnost následně zúročují ve zlepšování kvality prostředí, ve kterém žijí. Jelikož subjektem zkoumání je město, které leží v příhraniční oblasti, lze tedy odvodit přeshraniční spolupráci, která svými aktivitami sahá do spolupráce se státy ležícími mimo Evropu. V neposlední řadě nesmí být opomenuty ani aktivity, které zlepšují život zdravotně postižených občanů, které se také ve zkoumaném prostředí velice zdárně rozvíjejí.

Ve sledovaném subjektu lze najít prvky, jež jsou uvedeny v Nekolově koncepci. Co se týká rozšíření této koncepce, jejího rozvržení je dostačující, a tudíž tuto koncepci není nutné rozšiřovat o další prvky. Pouze lze uvažovat o rozšíření konceptu o aktivity zaměstnanců organizací a institucí města Domažlice, kteří v rámci tíživé situace pomáhají svým spoluobčanům na základě dobrovolnosti, kdy tuto pomoc lze zahrnout také do pomoci v rámci rozšiřování participačního modelu. Ze získaných výsledků tedy vyplývá, že Nekolova koncepce je uplatnitelná na středně velké město, jakým jsou Domažlice.

7 ZÁVĚR

Práce byla zpracována na podkladu Nekolovy typologie politické participace a proměnných, které byly zaměřeny na subjekt město Domažlice. Výsledky práce byly rozvrženy do čtyř hlavních okruhů, jedná se o totožné okruhy politické participace při jejich hlubším zkoumání, tedy o okruhy hlasování, stranicky orientované aktivity, problémově orientované aktivity a občansky orientované aktivity.

Prvním okruhem je hlasování, do jehož sféry spadají volby jak na komunální úrovni, tak na celorepublikové úrovni. Do této kategorie jsou zahrnuty i volby do Evropského parlamentu. V této kapitole jsou podrobně rozpracována data volební účasti obyvatel města. Dalším okruhem jsou stranicky orientované aktivity v kontextu politických stran. Ze získaných dat plyne, že občanům města není lhostejné vládnutí politických stran, potažmo jejich hlavních aktérů jak na lokální, tak celonárodní úrovni, což vyplývá z volební účasti, kdy občané mnohdy svojí účastí jsou nad celorepublikovou volební účastí.

Dalším okruhem zkoumání byly problémově orientované aktivity obyvatel města Domažlice. Tato kapitola byla zaměřena především na projevy obyvatel, na podávání petic a jejich vyhodnocení politickými představiteli města a vyvození závěrů a jejich následné kladné či záporné vyřízení. Obyvatelům města není lhostejné rozhodování politiků v záležitostech týkajících se jich samotných. Z toho tedy vyvozují důsledky v podobě podávání petic a pořádání protestních akcí, které politici berou na vědomí a rozhodují o záležitostech zasahujících do života obyvatel města.

Posledním okruhem byly občansky orientované aktivity, a to především odborová organizace při Městském úřadu v Domažlicích se zaměřením na vznik této organizace a s odstupem času i na vývoj společnosti z pohledu zkoumání počtu členů zastoupených v této organizaci. Následně byly popsány jednotlivé kluby ať už sportovního, kulturního, volnočasového, či náboženského zaměření z počtů dospělých a dětských členů těchto organizací. Dále byla popsána spolupráce z pohledu mezinárodního hlediska, byla nastíněna mezinárodní spolupráce města s jinými městy ať už evropskými, či americkými na úrovni kulturní a sportovní. V rámci občansky orientovaných aktivit nelze zapomínat na tělesně a sluchově postižené spoluobčany, kteří mají své náležité zastoupení ve městě. V rámci zpracované práce bylo zjištěno, že tato skupina spoluobčanů nikterak nezaostává v rámci sportovních a kulturních akcí a společnost jim plnohodnotně pomáhá se začleněním do běžného života.

Závěrem bylo zjištěno, že lze uplatnit koncept Nekolovy typologie politické participace na okresním městě Domažlice. Odborovou organizaci města nelze pojmout jako organizaci, která má silnou členskou základnu. V době svého vzniku koncem roku 1945 čítala celkem 16 členů. Již v následujícím roce 1946 měla 28 členů. V současné době má tato 48 členů, z nichž 20 členů je pracujících zaměstnanců úřadu. V průběhu let tedy odborová organizace neměla velký počet svých členů, ba naopak lze v rámci práce zjistit, že od doby svého vzniku před 76 lety do současnosti má téměř stejný počet členů, kteří jsou pracujícími zaměstnanci úřadu. V rámci zpracované práce lze konstatovat, že participace obyvatel je na úrovni okresního města v mnoha oblastech zajištěna členy jednotlivých organizací, které mají svůj základ v předlistopadové době, kdy vliv těchto organizací byl značný, a v současné době dochází k roztržení těchto organizací a ke vzniku odštěpných organizací. Členská základna je v těchto organizacích celkem uspokojivá, ale nelze ji srovnávat s dobou minulou, kdy byly základny velmi masivního charakteru a měly značný vliv na trávení volného času. V současné době se společnost zaměřuje na aktivity spojené se začleňováním tělesně, duševně i jinak postižených občanů.

Cílem této práce bylo prozkoumat participační prvky obyvatel okresního města, zda je tento koncept ucelený a je možné jej rozšířit o další prvky. Jako základ byla dána interview s jednotlivými představiteli politických a sportovních organizací. Politické představitele jednotlivých politických stran, hnutí a uskupení lze chápat jako významné představitele místní politické scény. V rámci Nekolova konceptu, který je ucelený, nelze tedy tento doplňovat o další okruhy.

Tato případová studie vychází ze zpracování analýzy, která byla orientovaná na jedno město, a tudíž výsledky této práce nelze generalizovat. V rámci Nekolova konceptu lze rozšířit o dobrovolnické práce při různých tíživých životních situacích jiných spoluobčanů. Občané, kteří by takovéto práce vykonávali na základě dobrovolnictví, a zaměstnavatel, který by se řídil zákoníkem práce, jim umožnil čerpat nezbytně nutné volno, lze považovat za další námět. Tato práce a následné zpracování dalších prací otevírá prostor týkající se srovnání dalších studií zpracovaných s obdobně velkými městy.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

8.1 Literatura

BALÍK, Stanislav. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností*. 1. vyd., Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 387 s. ISBN 978-80-7325-144-4.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd., Praha: Grada, 2009, 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vyd., Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.

ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana a kol. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. 1. vyd., Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. 181s. ISBN 978-80-7419-067-4.

ČMEJEK a kol. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vyd., Praha: Grada, 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJEK a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. 1. vyd., Praha: Kernberg Publishing, 2009. 133 s. ISBN 978-80-87168-10-3.

MANSFELDOVÁ, Zdenka, KROUPA, Aleš. *Participace a zájmové organizace v České republice*. 1. vyd., Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005. 244 s. ISBN 80-86429-53-9.

NEJDL, Pavel, ČERMÁK, Daniel (eds.). *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. 1. vyd., Praha: Sociologický ústav, 2007. 124 s. ISBN 978-80-7330-130-9.

NEKOLA, Martin. *Politická participace a efektivita vládnutí*. In: KABELE, Jiří, POTŮČEK, Martin, PÁZOVÁ, Irena, VESELÝ, Arnošt, ed. In: *Rozvoj české společnosti*

v Evropské unii. I, Sociologie, Prognostika a správa. 1. vyd. Praha: Matfyzpress. 2004, 322-340 s. ISBN 80-86732-35-5.

NEKOLA, Martin, GEISLER, Hana, MOURALOVÁ, Magdalena. *Současné metodologické otázky veřejné politiky*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 305 s. ISBN 978-80-24-1865-4.

SARTORI, Giovanni. *Strany a stranické systémy*. 1. vyd., dotisk. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). 2005. 467 s. ISBN 80-7325-062-4.

SKOVAJSA a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. 1. vyd. Praha: Portál. 2010. 376 s. ISBN 978-80-7367-681-0.

VRÁBALÍKOVÁ, Kateřina. *Politická participace – koncepty a teorie*. In. *Politologický časopis 4/2008*. 2008. 366–387 s.

8.2 Ostatní literatura

PROCHÁZKA, Zdeněk, *Domažlice město*, Historicko-turistický průvodce č. 3, 1993. s. 152, ISBN 80-90112-1-8.

PROCHÁZKA, Zdeněk, *Milavče*, 1997, 1. vyd., Nakladatelství Český les, s. 28 ISBN 80-901877-7-3.

Zápis ze zastupitelstva města Domažlice 2018: ze dne 28. 6. 2018

8.3 Internetové zdroje

Basketbal Jiskra Domažlice: [online]. Oficiální web Basketbal Jiskra Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<http://basket.jiskradomazlice.cz/historie.php>>

Česká církev evangelická: [online]. Oficiální web CCE Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://cce-domazlice.webnode.cz/historie-sboru/>>

Český červený kříž: [online]. Oficiální web Oblastní spolek Český červený kříž Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://oscecko.estranky.cz/>>

Český statistický úřad. Databáze demografických údajů [online]. Český statistický úřad. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>>

Český statistický úřad. VOLBY.CZ [online]. Oficiální web Český statistický úřad. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.volby.cz/>>

Diecézní charita Plzeň [online]. Oficiální web Diecézní charity Plzeň. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.dchp.cz/>>

Domažlický deník [online]. Oficiální web Domažlického deníku. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <https://domazlicky.denik.cz/zpravy_region/kvuli-petici-zkrati-chodrockfest-20150218.html>

e-petice [online]. Oficiální web Petice [cit. 2019-08-09]. Dostupné z WWW: <<https://e-petice.cz>>

Hasiči Domažlice [online]. Oficiální web Sbor dobrovolných hasičů Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasicido.cz/aktuality/>>

HC Domažlice: [online]. Oficiální web HC Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.hc.domazlice.cz/cs/oklubu/>>

LTC Domažlice: [online]. Oficiální web LTC Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.ltcdomazlice.cz/o-klubu/>>

MAS Český les: [online]. Oficiální web MAS Český les. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.masceskyles.cz/o-nas-1/vyrocnizpravy/?ftshow=131&ftresult=v%C3%BD0%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1va+2017>>

MCT CZ: [online]. Oficiální web obce Česká Kubice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.kubice.cz/spolky-v-obci/mtc-cz/>>

Město Domažlice [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu/samosprava/slovo-starosty/zimni-stadion-dotace-pripsana-v-plne-vysi-1398cs.html?ftresult=zimn%C3%AD+stadion>>

Město Domažlice [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu/samosprava/vyhlasky-a-narizeni-mesta/ostatni-dokumenty/plan-rozvoje-sportu-1973cs.html>>

Město Domažlice [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu>>

Město Domažlice – Kontaktní informace [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu/mestky-urad/kontaktinformace/subjekt-mestskeho-uradu.6.html>>

Město Domažlice – Kronika města [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <https://www.domazlice.eu/o-domazlicich/kronika-mesta/?ftresult_menu=kronika>

Město Domažlice – Partnerská města [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu/partnerska-mesta/>>

Město Domažlice - Samospráva - Komise a výbory [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu/samosprava/komise-a-vybory/>>

Město Domažlice - Samospráva - Rada města [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu/samosprava/rada-mesta/jednaci-rad/>>

Město Domažlice - Samospráva - Zastupitelstvo města [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu/samosprava/zastupitelstvo-mesta/jednaci-rad>>

Město Domažlice - Samospráva - Vyhlášky a nařízení [online]. Oficiální web města Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.domazlice.eu/samosprava/vyhlasky-a-narizeni-mesta/platne/vyhlaska-2-2017-1253cs.html>>

Pionýrská skupina Mír Domažlice [online]. Oficiální web Pionýrská skupina Mír Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.pionyrdomazlice.cz/cs/onas/>>

Poradenské centrum Domažlice [online]. Oficiální web Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.snndo.cz/>>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Oficiální web Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>

Poslanecká sněmovna 2013, Transparentní volby [online]. Oficiální web Poslanecké sněmovny 2013 [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.transparentnivolyby.cz/snemovna2013/o-projektu-2/finacovani-politickych-stran-statniho-rozpoctu/>>

Římskokatolická farnost Domažlice [online]. Oficiální web Římskokatolická farnost Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.farnostdomazlice.cz/>>

SK Jiskra Domažlice [online]. Oficiální web SK Jiskra Domažlice. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://plavani.jiskradomazlice.cz/historie-oddilu>>

Státní oblastní archiv Horšovský Týn: Kronika města, Domažlice, Datace:1989–1993 [online]. Oficiální web Porta fontium Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů

[cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW:<<http://www.portafontium.eu/iipimage/30160463>, s. 118 soap-do_01556_mesto-domazlice-1989-1993>

Státní oblastní archiv Horšovský Týn: Kronika města, Domažlice, Datace:1949–1955 [online]. Oficiální web Porta fontium Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.portafontium.eu/iipimage/30160033/>, s. 18 soap-do_00102_mesto-domazlice-1949-1955_0180>

Zákon o právu petičním (Zákon č. 85/1990 Sb.) [online]. [cit. 2019-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-85>>

9 PŘÍLOHA

Seznam otázek pro rozhovory

Otázky 1 – Pro představitele politických stran a hnutí

Otázky 2 – Pro představitele odborové organizace

Otázky 3 – Pro zástupce sportovního klubu

Otázky 4 – Pro zástupce protestních akcí

Otázky 1 – Pro představitele politických stran a hnutí

1. Kdy vznikla místní organizace politické strany či hnutí?
2. Kdo byl jejím zakládajícím členem?
3. Kolik členů měla strana či hnutí v době svého vzniku (místní organizace)?
4. Kolik členů má strana či hnutí v současné době?
5. Kolik členů se aktivně zapojuje do dění ve straně či hnutí?
6. Byla podepsána koaliční smlouva v rámci zastupitelstva?
7. Pokud byla koalice podepsána – s jakou stranou či hnutím?
8. Čeho bylo dosaženo po podepsání koaliční smlouvy v rámci jednání zastupitelstva?

Otázky 2 – Pro představitele odborové organizace

1. Je zřízena v rámci Městského úřadu Domažlice odborová organizace?
2. Kdy byla odborová organizace založena?
3. Kdo byl jejím zakládajícím členem?
4. Kolik měla členů v době svého vzniku?
5. Kolik má v současné době členů?
6. Jaká je organizační struktura?
7. Kdo je jejím předsedou?
8. Jaké překážky musela a musí organizace řešit?

Otázky 3 – Pro představitele sportovního klubu

1. Kdy klub vznikl?
2. Kdo byl zakládajícím členem?
3. Kolik má v současné době klub členů?
4. Jakých úspěchů klub dosáhl?

Otázky 4 – Pro zástupce protestních akcí – shromáždění

1. Kdo inicioval shromáždění konané v Domažlicích v prosinci 2019?
2. Kdo přímo organizoval shromáždění v Domažlicích?
3. Co bylo hlavním motem tohoto shromáždění?
4. Uskutečnili jste již podobnou akci v Domažlicích?
5. Kolik občanů chodí na Vaše akce?